

ročník 22
3/2014

září 2014

www.cm KPU.cz

pozemkové úpravy

ČASOPIS PRO TVORBU A OCHRANU KRAJINY: TEORIE A PRAXE

Ukázky působení eroze v krajině

Pozemkové úpravy

ČESKOMORAVSKÁ KOMORA
PRO POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Novotného lávka 5 Tel.: 221 082 270
116 68 Praha 1 Fax: 222 222 155
E-mail: cmkpu@cmkpu.cz
www.cmkpu.cz

ISSN 1214-5815
MK ČR: E 19402

Září

2014

OBSAH

Str.

1. Úvodní slovo šéfredaktora časopisu Pozemkové úpravy
Ing. Václav A. Mazín, Ph.D.
2. Novelu zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů a předpisy související – část III.
Ing. Jitka Homoláčová
4. Současný stav právních norem ochrany půdy a legislativa protierozní ochrany
Ing. Václav A. Mazín, Ph.D.
7. Příklad komplexní pozemkové úpravy s cílem ochrany před erozí a bleskovými povodněmi – obec Předenice, okres Plzeň - jih, povodí Uhlavy a Předenicického potoka
Ing. Václav A. Mazín, Ph.D.
12. Hodnocení protipovodňových, protierozních a vodo-hospodářských společných zařízení v rámci pozemkových úprav
Ing. Radka Váchalová, Ph.D., Bc. Vilém Stifter
15. Příprava vyhlášky o protierozní ochraně
Ing. Petr Chmelík
16. Pozemkové úpravy v české a slovenské republice s ohledem na společný historický vývoj
Ing. Kateřina Jusková, doc. Ing. Zlatica Muchová, Ph.D.
21. Výsledek zeměměřických činností v rámci pozemkových úprav
Ing. Kamil Kaulich
21. Dotace na provádění pozemkových úprav a na agro-environmentální opatření (období 2014–2020)
22. Účelové komunikace – ideální pro vedení cyklostezek
Ing. Pavel Gallo
23. Odborný seminář „Pozemkové úpravy ve venkovské krajině“
doc. Ing. Jiří Němec, CSc.
24. 8. ročník soutěže Společné zařízení roku
Informace

Titulní strana obálky: tematické obrázky – eroze.

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Tiráž

Specializovaný vědeckotechnický časopis pro projektování, realizaci a plánování v oboru pozemkových úprav a tvorby a ochrany krajiny.

Landscape design

A specialized scientific and technical journal dealing with land consolidation, creation and protection of landscape and related subjects.

Šéfredaktor: **Ing. Václav A. MAZÍN, Ph.D.**

E-mail: v.mazin@spucr.cz

alexandr.vaclav.mazin@seznam.cz

GSM: +420 602 192 576

Zástupce šéfredaktora: **Ing. Pavel GALLO**

E-mail: pavel.gallo@gallopro.cz

GSM: +420 603 330 657

Redakční rada:

doc. Ing. Miroslav DUMBROVSKÝ, CSc.,

Ing. Pavel GALLO,

Ing. Jiří HLADÍK, Ph.D.,

Ing. Petr CHMELÍK,

doc. Ing. Luboš JURÍK, Ph.D.,

Ing. Karel JACKO, Ph.D.,

Ing. Václav MAZÍN, Ph.D.,

Ing. Martin NERUDA, Ph.D.,

Ing. Jana PODHRÁZSKÁ, Ph.D.,

Ing. Mojmír PROCHÁZKA (předseda),

Dr. hab. Ing. Wojciech PRZEGON,

prof. Ing. Petr SKLENIČKA, CSc.,

Ing. Jaroslav TMĚJ,

prof. Ing. František TOMAN, CSc.,

Ing. Radka VÁCHALOVÁ, Ph.D.

Vydává Českomoravská komora pro pozemkové úpravy, Novotného lávka 5, 116 68 Praha 1, www.cmkpu.cz. ISSN: 1214-5815, Registrace MK ČR: E 19402.

Vychází čtyřikrát ročně. Celoroční předplatné je 600,- Kč.

Cena je konečná – vydavatel není plátcem DPH.

Objednávky předplatného a reklamace dodávky časopisu
cmkpu@cmkpu.cz.

Objednávku inzerce zasílejte elektronicky na
v.mazin@spucr.cz.

Sazba a tisk: TEMPO PRESS, Chmelová 2893, 106 00 Praha 10. Tel.: 776 498 055, E-mail: tpress@centrum.cz.

Vybrané příspěvky jsou recenzovány. Za obsah rubrikových příspěvků odpovídají autoři. Názory autorů příspěvků nemusí vyjadřovat postoje a stanoviska redakce. Neprošlo jazykovou korekturou. Neoznačené fotografie – archiv redakce. Redakce uvítá pozitivní a konstruktivně laděné komentáře i kritické připomínky a názory. Rozsah diskusního příspěvku by neměl přesáhnout 2 normostrany. Časopis vychází od roku 1992.

Slovo

šéfredaktora

Úvodní slovo šéfredaktora

Redakční rada avizovala v minulém čísle, že se chce zabývat aktuální problematikou protierozní ochrany půdy. Všichni odborníci se shodují na tom, že je nutná revize univerzální rovnice. Bohužel přes léto se nic podstatného v legislativě ani metodologii protierozní ochrany nestalo. Přibýlo jen dalších pár případů náhlé eroze v monitoringu SPÚ. A to jsme se pokusili posloužit čtenářům jen několika informacemi k připravované vyhlášce o erozní ohroženosti půdy, přípustné míře ohrožení a opatření k nápravě z dílny MŽP ČR.

Dovolte mi ale krátké zamyšlení nebo ohlédnutí se do minulosti ochrany půd v České republice.

První pokus o souborné zpracování oboru protierozní ochrany půdy vyšel knižně v roce 1954, a to od autorů J. Cáblika a K. Jůvy. Tito profesori Vysokého učení technického v Brně také sestavili v roce 1960 podklady pro první zákon o ochraně ZPF doplněný vyhláškou Ministerstva zemědělství, lesního a vodního hospodářství. Po zkušenostech kulturních inženýrů z počátku 20. století bylo příznačné, že resort odpovědný za erozi půdy, spojoval tyto tři složky přírody, které spolu neoddělitelně souvisejí. Tato institucionální jednota mezi ochranou půdy, vody a lesů vytvořila předpoklad pro smysluplnou společnou práci a naplňování zákona o ochraně ZPF. V roce 1954 profesor Jůva píše: „Eroze se může stát velmi škodlivou a nebezpečnou v krajině zemědělsky obdělávané, ve které je přirozený stav přírody pronikavě změněn a často tak porušován, že se eroze zrychluje a zesiluje ve své působnosti. Erozi pak trpí nejen území, ve kterých vznikají erozní jevy, nýbrž také přilehlá území, v nichž hmoty přemísťované erozí, zanášejí pole, řeky a vodní nádrže, poškozují komunikace, různé stavby a často zcela ničí veškerou práci v zemědělství i v jiných oborech lidské činnosti. Erodované území též nedokonalě hospodaří se srážkovou vodou a jeví veliké vláhové výkyvy.“

Musím přiznat, že integrovanou instituci si zachoval obor ochrany ZPF a jeho zákon i v období do 90. let minulého století. Podle zákona si zemědělci sami chránili svou půdu, protože na ní byli existenčně závislí. Vzpomínám si na celorepublikové školení agronomů o protierozní ochraně půd. Erozně ohrožené půdní bloky byly tehdy zakresleny do podnikových map, ale i do elaborátů Souhrnných pozemkových úprav. K realizaci protierozních opatření však tehdy nedocházelo. Obiloviny byly strategickou surovinou a podle oficiální doktríny komunistického manifestu „socialistický člověk panoval nad českou zemí“ (proslov M. Jakeše, generálního tajemníka KSČ na sjezdu v roce 1989). Z důsledku panování socialistického člověka nad půdou se jako společnost vyrovnáváme dodnes. Otázka je, zdali se s dlouhodobou a progresivní erozí vyrovná samotná půda.

Po roce 1991 jsme s nadějí vzhlíželi k pozemkovým úpravám. Některé pozemkové úřady plnily dokonce kompetence orgánů ochrany ZPF na okresních úradech. První komplexní pozemkovou úpravu na Plzni-jihu jsme v roce 1994 realizovali včetně zasakovacích pásů, průlehů a záchytných příkopů. Ani tehdy nebylo jednoduché přesvědčit zemědělce k zatravnění erozně ohrožených svahů. Mimo jiné jsme již tehdy zjistili, že univerzální rovnice pro výpočet eroze nefunguje na středních a hlubokých půdách.

Od roku 1992 až do současnosti probíhá diskuse o regionalizaci dešťového faktoru nebo účinnosti faktoru ochranného vlivu délky svahu a dalších členech rovnice, kromě jediného: přípustné průměrné roční ztráty půdy. Jedná se totiž o parametr, který neurčují vědci, ale politici. Jestli přitom příslušní politici berou ohled na zachování funkcí půdy a její přirozené úrodnosti, je mimo dosah odborné diskuse. Dlouhodobě udržitelný rozvoj venkova postrádá rozměr racionální ochrany půd.

V období 2004 až 2012, kdy pozemkové úřady byly součástí MZe ČR, se přístup k protierozní ochraně střídal podle politického obsazení resortu. Přitom všem převládal názor zástupců zemědělské veřejnosti, že nejdůležitější je zachovat konkurenceschopnost podniku. Každý metr orné půdy LPIS byl důležitý. Pozemkové úpravy se svými návrhy protierozních opatření působily v resortu zemědělství kontraproduktivně. Některé přístupy pozemkových úřadů, ale i institucí zabývajících se protierozní ochranou, podléhaly odporu vlastníků a zemědělských podnikatelů jako účastníků řízení, kteří jednoduše tato opatření nechtěli a podmiňovali tím schválení návrhu. Ti co plnili svoji povinnost dostávají dopisy o nesmyslných pozemkových úpravách.

Dne 6. 6. 2014 byli vedoucí poboček Krajských pozemkových úřadů pozváni na Výzkumný ústav vodohospodářský do Podbabý, kde byli seznámeni s projektem „Strategie ochrany před negativními dopady povodní a erozními jevy přírodě blízkými opatřeními v České republice“. Jedním z cílů tohoto projektu je shromáždit veškerá data o komplexních pozemkových úpravách a jejich navržených a realizovaných protierozních a protipovodňových opatřeních. Zase svítla naděje, konečně projekt, který je komplexně pojatý a který vyčíslí výsledky dvacetileté práce pozemkových úřadů. V současnosti již probíhá předávání požadovaných dat podle Smlouvy o poskytnutí dat mezi SPÚ a VÚV T. G. Masaryka v.v.i. Příští týden přijedou k nám na Pobočku Plzeň. Zajistil jsem zasedací místnost a zítra na poradě budu své kolegyně a kolegy znovu prosit, aby z archivu vytáhli do 4. patra 120 dokumentací o komplexních pozemkových úpravách a dalších 72 CD. Ve svém územně správním obvodu máme 4 okresy a jen na Plzni-jihu je 87 protierozních opatření. Bude se mi těžko přesvědčovat kolegyně, protože je to již za poslední období po několikáté, co různé instituce na nás požadují tyto údaje. Jen výsledky těchto projektů a výzkumných úkolů postrádám. Snad tentokrát.....

Václav Masaryk

LEGISLATIVA

Novely zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů a předpisy související – část III.

Ing. Jitka Homoláčová, Státní pozemkový úřad, Odbor řízení pozemkových úprav

Poslední část článku na téma novel zákona č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku (dále jen „zákon“), ve znění pozdějších předpisů systematicky navazuje na dvě předcházející části, z nichž první byla věnována převážně obecným informacím, které se týkaly výše uvedeného zákona a také prvním pěti paragrafům. Druhé pokračování bylo věnováno §§ 6 až 9 citovaného zákona a tato poslední část bude věnována novelám všech zbývajících paragrafů tohoto zákona tj. §§ 10 až 29 včetně přílohy, resp. důvodům, které vedly ke zrušení přílohy, která byla součástí původního znění zákona.

Oběma posledními novelami byl v § 10 zákona, který se týká přiměřenosti kvality, výměry a vzdálenosti původních a navrhovaných pozemků, dotčen **odstavec druhý**. První novelou č. 503/2012 Sb. došlo k určitým omezením, která měla zabránit spekulativnímu přístupu k vytvoření návrhu pozemkových úprav. Omezení spočívala v tom, že částka, o kterou mohla být se souhlasem vlastníka překročena cena nad 4 % rozdílu mezi původním a navrhovaným stavem nesměla být vyšší než 10 000 Kč. A obdobně bylo omezeno i nakládání s pozemkem pro případy, že do pozemkových úprav vstupuje vlastník pouze s jedním pozemkem, který nelze z technických důvodů umístit tak, aby nebylo překročeno toto kritérium ve prospěch vlastníka. Zde byl limit stanoven na částku 2000 Kč. Praxe však velmi brzy prokázala, že tato omezení značně komplikují návrh nového uspořádání pozemků. Proto druhou novelou zákona, která má číslo 280/2013 Sb. byla tato omezení zrušena, rovněž byl usměrněn postup při nakládání s pozemky ve vlastnictví kraje. K dobru věci v tomto ustanovení zůstalo usměrnění, že se od úhrady částky nepřesahující 100 Kč upouští vždy. Pro upřesnění je třeba dodat, že se částka 100 Kč týká konkrétního doplatku každého ze spoluvlastníků uvedených na příslušném listu vlastnickém, nikoliv doplatku všech spoluvlastníků celkem. V případě společného jmění manželů se částka 100 Kč týká obou manželů společně.

V § 10 **odstavci čtvrtém** zákona došlo oproti původnímu znění k zásadní změně pro stanovení bodu, od něhož se měří vzdálenost. Upuštěno bylo od „původní zemědělské usedlosti“, která již s odstupem času není vypovídajícím měřítkem a dále byl ze zákona do vyhlášky č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav přenesen postup pro stanovení vzdálenosti.

Novelou č. 503/2012 Sb. bylo v § 10 **odstavci 5** zákona upraveno, že souhlas se zvýšením nebo snížením kritérií nad zákonem stanovený rámec musí být ze strany dotče-

ných vlastníků výslovný a nelze využít tzv. fiktivního souhlasu, který připouští ust. § 9 odst. 21 zákona.

Nově byl do tohoto paragrafu zařazen **odstavec šestý**, kde je uvedeno, že překročení výměry, ceny a vzdálenosti pozemků nabytých obcí pro společná zařízení se nepovažuje za porušení kritérií podle odstavců 2 až 4. Tento postup byl již dříve v praxi běžně využíván, avšak neměl oporu v zákoně.

Vlastnímu rozhodování o pozemkových úpravách je v zákoně věnován § 11. Také tohoto ustanovení se novela č. 503/2012 Sb. dotkla, a to okrajově v **odstavcích 1, 4, 5, 7 a 12**, kde došlo ke změně dosavadního znění zákona tak, aby byl zajištěn soulad se zákonem č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů. K výrazným změnám došlo u odstavců 8 až 10. Změna v **odstavci 8** se týká především nájemních vztahů, resp. doby jejich zániku. Zatímco v původním znění zákona dosavadní nájemní vztahy, zatímco bezúplatné užívání a časově omezený nájem k předmětným pozemkům, kterých se rozhodnutí o pozemkových úpravách týká, zanikaly dnem nabytí právní moci rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv, nově tyto „nájemní vztahy“ zanikají z důvodu ochrany práv uživatele k 1. říjnu běžného roku. Další zásadní změnou v procesu pozemkových úprav je zavedení zákonné lhůty pro vydání rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv, která může být maximálně 4 měsíce od nabytí právní moci rozhodnutí o schválení návrhu. Rovněž tato úprava chrání účastníky řízení, aby nedocházelo k neúměrnému prodlužování celého procesu a současně má pozitivní dopad na zpracovatele pozemkových úprav, kteří si již dříve často stěžovali na neúměrné, někdy i více než roční, lhůty některých pozemkových úřadů při vydávání rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv. Pokud by došlo v odůvodněných případech k tomu, že zákonem stanovenou lhůtu pro vydání rozhodnutí není možné dodržet, pak je přípustné, aby tato lhůta byla v souladu s ust. § 80 odst. 4 písm. d) správního řádu usnesením nadřízeného správního orgánu přiměřeně prodloužena.

Zcela nově byla do **odstavce 8** vtělena možnost dodatečného vydání rozhodnutí o určení výše úhrady a lhůty podle § 10 odst. 2. Vydání tohoto rozhodnutí je však omezeno časově, jednak nesmí být vydáno přede dnem nabytí právní moci rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv a dále ho může pozemkový úřad vydat nejpozději do 1 měsíce od nabytí právní moci rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv, případně do 1 měsíce ode dne, kdy pozemkový úřad zjistí, že o úhradě a lhůtě dosud nebylo rozhodnuto.

K průlomové změně v procesu řízení pozemkových úprav došlo novelizací **odstavce 9**, podle které pokud byla podána žaloba, přerušuje pozemkový úřad řízení, a to až do

konečného rozhodnutí soudem. Postup dalšího řízení, pro tyto případy, nebyl v dosavadním znění zákona ošetřen a často způsoboval problémy jak v procesních tak i ve smluvních záležitostech.

Zdánlivě zásadním způsobem byl novelou č. 503/2012 Sb. přepracován **odstavec 10**. Jedná se však pouze o usměrnění postupu při doručování rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv tak, aby postup rámcově odpovídal současně platnému správnímu řádu. Zásadní problém přinesla tato novela zrušením speciálního ustanovení o datu nabytí právní moci rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv. Přestože se jedná o rozhodnutí, jehož závazným podkladem je schválený návrh pozemkových úprav a proti tomuto rozhodnutí není přípustné odvolání, nepřipustila Legislativní rada vlády odchylku od správního řádu při nabytí právní moci tohoto rozhodnutí. Podle platné právní úpravy nabývá rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv právní moci datem doručení posledního z účastníků řízení. Z tohoto zákroku legislativy je zcela zřejmé nepochopení rozsahu, smyslu a dopadu takovýchto zásahů do procesu pozemkových úprav. Již po několika měsících dodržování zákonného postupu začalo docházet k mnoha problémům především ve vztahu k vyhlášení obnovy katastrálního operátu na podkladě výsledků pozemkových úprav. Ze strany metodického vedení pozemkových úprav muselo být tedy přikročeno k internímu opatření, aby byly zmírněny negativní důsledky dopadů výhradně právně legislativního posouzení věci.

Zásadními změnami prošly odstavce 2 a 5 v **§ 12**. Zatímco podle dřívější právní úpravy odstavce 2 tohoto ustanovení zákona bylo možné, aby pozemkový úřad zabezpečil vytyčení nového uspořádání pozemků na základě požadavků vlastníků již po nabytí právní moci rozhodnutí o schválení návrhu, nyní po novele zákona je možné zabezpečit vytyčení nově navržených pozemků až po nabytí právní moci rozhodnutí o výměně nebo přechodu vlastnických práv. Důvodem této změny byla nutnost vycházet při vytyčování vlastnických hranic z právně zajištěného vlastnického stavu. Tato změna bude mít rovněž vliv na obsah nově uzavíraných smluv o dílo, neboť dříve bylo vytyčení prováděno během řízení o pozemkových úpravách a tedy zpravidla geodetickou firmou, která prováděla geodetické práce v průběhu celého řízení o pozemkových úpravách. V současné době je nutné na vytyčení nově navrhovaných pozemků nahlížet jako na samostatný předmět zadání a proto již v budoucnu nebude tato činnost souviset se zpracováním návrhu pozemkových úprav a tvorbou digitální katastrální mapy.

Další zásadní změnu přinesla novela **odstavce 5** tohoto ustanovení zákona, když připustila možnost aktualizace plánu společných zařízení po skončení pozemkové úpravy. V praxi se bude jednat o aktualizaci resp. případnou změnu technického řešení prvků plánu společných zařízení, neboť neopomenutelnou podmínkou tohoto ustanovení je, že rozhodnutím o změně plánu společných zařízení nedojde ke změně umístění společných zařízení, a tedy jím nebudou dotčena vlastnická práva k pozemkům. Novelou č. 503/2012 Sb. byla, z důvodu zachování právní jistoty, zcela zrušena možnost budovat společná zařízení před schválením návrhu pozemkových úprav.

Ustanovení **§ 13** bylo nově rozděleno do dvou částí, a to na samostatné upřesnění a rekonstrukci přídelů v rámci pozemkových úprav a řešení duplicitního zápisu vlastnictví k pozemku.

Původní zařazení řešení duplicitního zápisu vlastnictví k pozemku do ustanovení o upřesnění a rekonstrukci přídelů nedávala pozemkovému úřadu možnost řešit jiné dupli-

city než ty, které vznikly v důsledku chyb v přidělovém řízení a jeho zápisu v tehdejší evidenci nemovitostí. Nově byla tedy možnost řešit duplicitní vztahy rozšířena na všechny řešené pozemky v obvodu pozemkových úprav (§ 8a zákona) a obsah **§ 13** je věnován pouze upřesnění a rekonstrukci přídelů v rámci pozemkových úprav. Bližší postup provádění tohoto řízení je zpracován v § 26 vyhlášky č. 13/2014 Sb. a detailně bude ještě rozveden v připravované aktualizaci Metodického návodu k provádění pozemkových úprav.

Pouze drobné změny postihly ustanovení **§ 14** zákona, který je věnovaný pozemkovým úpravám v územích s nedokončeným scelovacím řízením. Jedná se velmi specifické řízení, které se dotýká pouze některých oblastí České republiky a již v původní verzi zákona byl postup pro tyto případy poměrně detailně rozpracován. To je také důvod proč se tímto postupem již nezabývá nová vyhláška č. 13/2014 Sb.

V **§ 15** zůstal po novele zákona jediný odstavec týkající se technické pomoci vlastníkům, kteří hodlají zajišťovat zemědělskou výrobu již v průběhu řízení o pozemkových úpravách. Tři původní odstavce tohoto paragrafu, které se zabývaly zatímčným bezúplatným užíváním, byly zrušeny a postup ohledně zániku institutu zatímčného bezúplatného užívání byl ošetřen v přechodných ustanoveních zákona č. 503/2012 Sb., konkrétně v ust. § 25 posledně citovaného zákona.

Bez náhrady pak bylo zrušeno ust. **§ 16** o náhradním užívání, jakožto přežitím institutu, který již neodpovídá zásadám současného znění občanského zákoníku.

V poměrně velkém rozsahu došlo ke změně **§ 18** zákona, podle kterého je postupováno při udělování případně odnímání úředního oprávnění k projektování pozemkových úprav. Toto ustanovení zákona není nutné detailně rozebírat neboť i přes důležitost význam tohoto ustanovení nemá jeho obsah žádný procesní ani technický dopad na vlastní řízení o pozemkových úpravách.

V části čtvrté zákona č. 139/2002 Sb. jsou m.j. **§§ 19 a 20**, týkající se působnosti Státního pozemkového úřadu v oblasti pozemkových úprav. Tímto ustanovením je jednoznačně vymezena působnost a pravomoc Státního pozemkového úřadu v oblasti pozemkových úprav a je zde třeba zdůraznit, že od těchto ustanovení je odvozována nejenom rozhodovací pravomoc Státního pozemkového úřadu a vymezení jeho dalších činností v oblasti pozemkových úprav, ale je od nich odvíjen i rozsah v jakém může Státní pozemkový úřad hradit náklady na pozemkové úpravy.

A konečně poslední zásadní změna, která má významný vliv na řízení o pozemkových úpravách. Je jí **zrušení přílohy** k původnímu znění zákona č. 139/2002 Sb., která vymezovala „názvy pozemkových úřadů a jejich územní působnost“. Tato změna má svůj praktický důvod. Dokud byla územní působnost pozemkových úřadů vymezena zákonem, nebylo možné operativně slučovat nebo rozdělovat pobočky krajských pozemkových úřadů podle momentální potřeby personálního zajištění prací na vedení pozemkových úprav. Za současně platné legislativy, kdy je v § 2 odst. 5 zákona č. 503/2012 Sb. uvedeno, že Státní pozemkový úřad zřizuje pro řízení o pozemkových úpravách podle zákona č. 139/2002 Sb. pobočky krajských pozemkových úřadů, jejichž územní působnost odpovídá území jednoho nebo více okresů, již není Státní pozemkový úřad striktně vázán územní působností poboček krajských pozemkových úřadů, tak jak o ní hovoří ust. § 11 správního řádu. ■

TÉMA

Současný stav právních norem ochrany půdy a legislativa protierozní ochrany

Z dostupných materiálů sestavil Ing. Václav Mazín, Ph.D.

1. Úvod

1.1. Vývoj na úseku ochrany zemědělského půdního fondu

Ochrana zemědělského půdního fondu (dále jen ZPF) jako činnost zabývající se racionálním využíváním půdy (§ 1 zák. č. 334/1992 Sb.) je aktivita státu, která úzce souvisí s chováním hospodářů a vlastníků půdy. Po dvaceti letech obnovení vlastnictví k půdě je potřebné přehodnotit současný stav tak, aby dohled státu byl efektivnější a zamezil nepřiměřenému způsobu hospodaření, který je příčinou krizových situací a nárůstu rizik. Je žádoucí, aby stát ve veřejném zájmu a na základě dohody všech občanů deklarované v zákoně zefektivnil dohled nad řádným hospodařením na půdě a zamezil nevhodnému chování původců nenahraditelných škod na půdě. Ochrana půdy však není samostatný vědní obor, a aby tato činnost doznala společenské váhy, je třeba definovat pojmy, vytvořit teoretickou základnu a metodiku. Pouhé znění zákona a vyhlášky totiž vytváří prostor pro různé výklady a nedůsledné konání včetně rozporuplných výsledků judikatury.

Je zřejmé, že dnes již nejde jen o ochranu a zlepšování životního prostředí, ale spíše o záchranu nenahraditelného přírodního bohatství naší země (§ 1 zák. č. 334/1992 Sb.). Zarážející na tom je, že původci poškozování půdy jsou ve většině případů příjemci přímých dotací na půdu, tedy především nájemci. Tito nájemci poškozují neracionálním a protiprávním způsobem nejen cizí majetek, ale nenahraditelný přírodní zdroj a výsledek vložené práce generací našich předků. Agroenvironmentální politika tak sice na jedné straně přináší hmotné stimuly pro racionální hospodaření, ale vedle toho volný trh vybízí některé příjemce dotací nejen k porušování zásad správného hospodaření, ale i zákona o ochraně ZPF. Základní strategie MŽP ČR jako rezortu zodpovědného za výkon státní správy na úseku ochrany ZPF je dohled nad dodržováním základních povinností při hospodaření na zemědělské půdě. Jde o to, aby vlastníci a nájemci dodržovali nepřekročitelné „minimum“ pravidel chování při výkonu svých práv.

V souvislosti s nařízenými způsoby využívání a omezení, vyplývajícími ze zemědělského zákona, které pominují příjem dotací na půdu, jsou povinnosti zákona o ochraně ZPF směřovány k zamezení závažného stavu, kdy rizikovým chováním dochází k reálným projevům degradace půdy, a to především erozí.

Účelem ochrany ZPF také není cílené rozmístění TTP nebo prostorově funkční optimalizace pozemků, jako tomu je u pozemkových úprav. Přesto ale všechny tyto tři aktivity a činnosti směřují ke společnému cíli, a to je ochrana životního prostředí, venkovské krajiny jako nenahraditelného přírodního zdroje a kulturního dědictví. Proto je třeba přejít na kvalitativně vyšší úroveň integrované ochrany půdy a kultivaci partnerského prostředí. Tento posun na kvalitativně vyšší rovinu ustanovuje mimo jiné usnesení vlády ČR č. 929 z 20.7.2009, kdy ukládá spolupracovat v rámci Politiky územního rozvoje ČR 2008 rezortům životního prostředí, zemědělství, místního rozvoje a provázat ochranu ZPF s protipovodňovou ochranou, a to vzhledem k potřebě adaptace na změny klimatu. Nejde tedy dnes jen o ochranu výrobního prostředku, ale o systémová, integrační a soustavná opatření, která podmiňují udržitelný rozvoj celých území.

Po zavedení společné agrární politiky EU v roce 2004 vzrostla přirozeně poptávka po zemědělské půdě jako objektu přímých dotací, které jsou vyšší na ornou půdu než na trvalý travní porost (dále jen TTP). Vedle toho nabízí dotační programy finanční podpory na zatravnění, ale bez trvalé změny druhu pozemku. Při pozemkových úpravách je dokonce nutné ponechat v případě čerpání dotací na zatravnění pozemků v orné půdě, aby žadatel vlastník mohl dotaci získat. Dochází tak k zavádění nesouladu do KN a v případě změny dotačních programů může dojít k opětovnému rozorání erozně ohrožených půd. Toto dokazuje neprovázanost aktivit Mze ČR, SPÚ, SZIF a MŽP ČR.

To vše se projevuje ve způsobech využívání půdy, a to i v kritických místech, kde jsou zranitelné půdy. Nejhorším rizikovým chováním zemědělců je pěstování širokořádkých plodin na erozně ohrožených půdách. Bohužel toto neplnění povinností dle § 2 zákona č. 334/1992 Sb. je vnímáno ze strany zemědělců, ale i orgánů ochrany ZPF jako něco, co by zasluhovalo v případě omezení finanční náhradu. Zatřavnění erozně degradovaných půd je chápáno vlastníky a nájemci jako znehodnocení půdy. Dokonce jsou případy, kdy se nedodržují rozhodnutí pozemkových úprav, které jsou zapsány v katastru nemovitostí (dále KN) a týkají se právě zatřavnění erozně poškozovaných půd. Hospodáři rozorávají TTP v oblastech LFA i za cenu toho, že přijdou o dotace, protože zisky z prodeje zrnin jsou vyšší.

Kontrola státních orgánů poskytujících dotace hospodařícím subjektům, převážně nájemcům, je nedostatečná a státní dozor orgánů ochrany ZPF většinou nekoná, když kompetence byly v roce 2002 přeneseny na nejvyšší úroveň obcí, které nemohou být vybaveny dostatečně kvalifikovanými pracovníky a nemají ani potřebné metodické pomůcky. Je možné po dvaceti letech po obnovení vlastnictví k půdě více dohlížet a kontrolovat nejen nájemce, ale i vlastníky půdy. Vlastnictví podle deklarace lidských práv a ústavy zavazuje a v současnosti vzrostla jak cena zemědělské půdy, tak nájemné. Například na Českokrumlovsku, kde není nejjednodušší půda, vzrostla cena půdy za poslední tři roky dvojnásobně a zahraniční zájemci nabízejí až desetinásobnou cenu.

1.1. Současná diskuze o erozní ohroženosti

V současné době probíhá diskuze o výpočtu erozní ohroženosti. Není to nic nového, protože debaty okolo ochrany půdy proti vodní erozi probíhají už šedesát let. Tentokrát však je debatujícím jasné, že takhle to dál už asi nepůjde. Vyhrocují se totiž rozpory nejen mezi odborníky na erozi a zemědělskými podnikateli, ale i mezi zastánci jednotlivých metod výpočtu erozní ohroženosti. Mimo to pokročila progresivně degradace půd a radikálně se změnily způsoby jejich využívání. Mluví se o miliardových škodách na půdě, ale i nemovitostech znehodnocených bleskovými povodněmi a soudy řeší první žaloby od vlastníků půdy směrem k nájemcům a příjemcům dotací.

Akademická diskuze o dešťovém faktoru a jeho regionalizaci, nebo dokonce lokalizaci a teoretické úvahy o faktoru ochranného krytu jsou zajímavé, ale v praxi pouze doporučené. Rozhodující je totiž politická vůle zpřísnit, nebo ponechat zákonná hodnotící kritéria a limity pro protierozní ochranu. Bohužel tento neuspokojivý stav nastavení limitů pro protierozní ochranu půd se negativně promítá do ná-

vrhové části pozemkových úprav, kdy na převážné části hlubokých půd erozní ohroženost nevychází a pokud ano, je většinou řešena doporučenými osevními postupy nebo protierozní technologií zpracování půdy. Problematika eroze přímo souvisí s návrhy na prostorově funkční optimalizaci pozemků, tedy zkrácení svahů, zmenšení půdních bloků a změnou druhů pozemků směrem k trvalému zatravnění. Velkoplošní uživatelé příjemci dotací na půdu nemají zájem na těchto organizačních opatřeních, zatravnění půdy a technických opatřeních, které by stát realizoval.

Již čtvrtým rokem probíhá monitoring eroze, ale v případě jednorázové byt' opakované erozní epizody přívalového deště je problematické vyčíslit škodu přímo na půdním profilu a dané lokalitě. Kromě toho tyto evidence erozních epizod nesouvisí s kontrolami SZIF na dodržování GAEC, které jsou řádově na nižší úrovni než kritéria ochrany půdy podle zákona 344/1992 Sb.

Jak je uvedeno v příspěvku Ing. P. Chmelíka, ústřední orgán kompetentní za erozi půdy MŽP ČR připravuje dlouhodobě novelu zákona o ochraně ZPF a prováděcí vyhlášky upravující hodnocení erozní ohroženosti půdy, přípustnou míru ohrožení a opatření k nápravě. Bohužel však byla po několikáté odložena.

Pro účely sestavení návrhu nové vyhlášky pro erozní ohrožení půdy byl zpracován kolektivem autorů technický podklad, který obsahuje hlavní teze a nové komplexní pojetí protierozní ochrany půd a to nejen z hlediska dlouhodobých přípustných ztrát. Některé teze jsou dále uvedeny.

2. Dlouhodobě neuspokojivý stav v legislativě

V současné době je protierozní ochrana půdy nedostatečně právně upravena (viz stávající ustanovení § 3 zákona č. 334/1992 Sb.). V případě příjemců finanční podpory je řešena kontrolovatelným a definovaným způsobem, zejména formou povinného standardu GAEC (standardy Dobrého zemědělského a environmentálního stavu) pro všechny příjemce jednotné platby na plochu (SAPS) a vybraných opatření v ose II Programu rozvoje venkova.

Realizace ostatních protierozních opatření (KPÚ, AEO) jsou závislá na finančních prostředcích, popř. dobrovolném vstupu do AEO apod. Nastavená kritéria pro splnění podmínek GAEC 1 a GAEC 2 jsou v současnosti vzhledem k celkové ploše ohrožené zemědělské půdy nastaveny mírně, a tím protierozní ochranu půdy řeší nedostatečně. Je také třeba zdůraznit, že standardy GAEC jsou ekonomickým nástrojem k podpoře agrárního sektoru a nenahrazují povinnost zemědělských podnikatelů hospodařit tak, aby nedocházelo erozí k poškozování půdy. Zároveň se netýkají všech zemědělských podnikatelů, ale pouze těch, kteří čerpají dotační prostředky. Plnění podmínek GAEC tak znamená, že zemědělský podnikatel získá finanční podporu, ale nezajistí, že v případě erozních škod nebude postižován. Vyhláška se proto bude vztahovat obecně na všechny vlastníky a uživatele zemědělské půdy (nejen příjemce finančních podpor).

Problémem současné legislativy v oboru ochrany půdy, srážko-odtokových vztahů je určitá roztříštěnost a nejednotnost metodického charakteru, kdy paralelně existují oficiální metodiky vydávané VÚMOP v.v.i. potažmo Ministerstvem Zemědělství ČR, Metodiky vydávané Ministerstvem Životního prostředí ČR, Doporučený standard technický, vydávaný ČKAIT a několik ČSN. Tyto dokumenty si co do metodik, doporučených postupů nebo katalogových vstupních hodnot z důvodu historického vývoje neodpovídají. Kromě toho dochází k určitému rozporu mezi metodami a limitními hodnotami, užívanými standardně pro posuzování erozní ohroženosti a mezi standardy, metodami a limity, používanými v rámci dotační politiky v zemědělské praxi.

3. Některé teze pro novelu vyhlášky pro protierozní ochrany

3.1. Definice aktuálních projevů eroze pro účely jejího posouzení

Eroze je rozrušování (doslova rozhlodávání) a odnos půdy vlivem činnosti větru, vody a ledovců, jakož i přemísťování těchto uvolněných částic půdy do jiných poloh, kde se ukládají ve formě nánosů, náplavů nebo návěje. (Janeček, 2012). To je jedna z oficiálních definic eroze půdy. Člověk, který tuto definici vymyslel, se staví do role jakéhosi pozorovatele přírodních procesů. Jakoby za nic nemůže. Podobně jsou definované jiné degradační procesy, jevy a globální procesy, kdy příslušný vědec nebo politik si *myje ruce* tak jako kdysi Pilát. Ale jsme my lidé v případě eroze půdy opravdu bez viny?

Aby bylo možno posoudit, zda vodní eroze na lokalitě probíhá, případně vyhodnotit její závažnost, je nutné vědět, jaké formy může nabývat:

Plošná eroze na povrchu půdy nezanedbává viditelné stopy, lze ji však zjistit z jemného materiálu akumulovaného v dolních částech svahu např. půdním vpichem nebo kopanou sondou, dále pak nestejnoměrným vývojem vegetace projevujícím se rozdílným růstem, rozdílnou barvou a kvalitou v částech svahu, v nichž došlo ke smyvu jemných půdních částic a živin a v dolní části svahu, v níž došlo k akumulaci smytého materiálu. Dobře jsou následky plošné eroze patrné i na leteckých snímcích s holým povrchem půdy. Plošná eroze v době po zasetí může v případě konvenčního zpracování půdy způsobit i přímé ztráty osiva z některých částí pozemku, půdního bloku či jeho dílu.

Výmolová eroze je vyšším stupněm rýhové (výmolné) eroze, vznikají výmoly (často s kaskádovitými stupni), které jsou hluboké a široké více jak 30 cm. Nacházejí se v místech koncentrace a soutoku přívalových vod v úžlabinách, údolnicích, cestách, příkopech a jejich výskyt je podmíněn také dostatečnou plochou sběrného území a půdními vlastnostmi.

Stržová eroze je nejpokročilejším a nejnebezpečnějším stádiem výmolné eroze, sanace strží vyžaduje speciální postupy včetně prací hrazenářských. Strže jsou jevem dlouhodobým a v případě neprovedení sanačních opatření mohou devastovat rozsáhlá území. Pozemek, PB/DPB (resp. jeho část) zasažený stržovou erozí přestává být zemědělsky obdělávacelný.

Sedimentační kužele a lavice. Depozice sedimentu mohou vznikat jednak přímo na pozemku, PB/DPB a to zpravidla v jeho dolní části kde je nižší sklon svahu a vyšší drsnost, na souvrati nebo přímo na hranici pozemku, PB/DPB, případně i přímo v rámci pozemku, PB/DPB v místě lokálního snížení sklonu svahu a jednak mimo pozemek, PB/DPB na sousedním, v cestním příkopu atd. Menší měřítka sedimentačních těles jsou spojena s jednotlivými epizodami a na pozemku, PB/DPB jsou znatelná v rámci jedné vegetační sezony. Fyzikální analýzou půdy jsou nicméně následky opakované sedimentace prokazatelné především díky změněné zrnitostní křivce materiálu. Sedimentace mimo zájmový pozemek, PB/DPB záleží pak výhradně na charakteru příčinné srážky a charakteru lokality. Je nicméně možno je považovat za jednoznačný důkaz erozních procesů na daném pozemku. V případě eroze plošné pak často za důkaz jediný.

3.2. Přípustná míra erozního ohrožení

Za přípustnou míru erozního ohrožení půdy se považují průměrné roční ztráty půdy, které dlouhodobě neohroží plnění produkčních a ekologických funkcí půdy a bude možno zajistit dlouhodobou úrodnost půdy. Přípustná ztráta půdy charakterizuje normální přirozenou erozi. ►

3.3. Přípustná ztráta půdy

Hodnoty přípustné průměrné roční ztráty půdy erozí jsou stanoveny především z hlediska dlouhodobého zachování funkcí půdy a její úrodnosti. Hloubka půdy je charakterizována mocností půdního profilu, kterou omezuje skalní podklad, nebo vysoká skeletovitost a to na základě bonitace půdy, vyjádřené kódem BPEJ. Čím menší hodnota přípustné ztráty, tím vyšší stupeň ochrany půdy jako veřejného statku.

3.3. Stav ohrožení a poškození půdy vodní erozí

Za ohrožení půdy vodní erozí se považuje stav, kdy způsob hospodaření vyjádřený součinem hodnot faktorů ochranného vlivu vegetace a faktorů účinnosti protierozních opatření překračuje maximálně přípustný součin hodnot vypočtený pro daný pozemek, půdní blok či díl půdního bloku, vycházející z půdních charakteristik a potřeby její ochrany. Jedná se o stav zjištěný výpočtem.

Za poškození půdy erozí se považuje stav, kdy v důsledku překročení maximálně přípustného součinu hodnot faktorů ochranného vlivu vegetace a faktorů účinnosti protierozních opatření došlo v časovém intervalu dvou zjišťování ke zhoršení sledovaných vlastností půdy – zmenšení mocnosti půdního profilu, změny jeho textury a struktury, vzniku brázd, výmolů nebo strží jako projevu zrychlené eroze. Jedná se o stav zjištěný terénním šetřením, nebo jinak objektivně nastalý.

Zemědělský podnikatel (resp. jeho chování z hlediska ochrany zemědělské půdy před erozí) by měl být posuzován podle vypočtených podkladů charakterizujících jednak erozní ohroženost zemědělské půdy, jednak přípustnou ztrátu půdy a jednak doporučená ochranná opatření (limitní hodnotu faktorů ochranného vlivu vegetace nebo způsobu obdělávání). V případě, že pozemek, půdní blok či díl půdního bloku by byl výpočtově vyhodnocen jako erozně ohrožený, zemědělský podnikatel by měl být povinen provést takové kroky k nápravě situace a ochráně zemědělské půdy, aby po jejich zahrnutí byla maximální průměrná roční ztráta půdy na pozemku nižší než její přípustná míra. Maximální úroveň ochrany v takovém případě je plošné trvalé zatravnění pozemku, půdního bloku či dílu půdního bloku, po zemědělském podnikateli nelze vymáhat vyšší stupeň ochrany, kterým je technické opatření. Technická protierozní opatření se navrhuje obvykle po vyčerpání možností řešení protierozní ochrany organizačními a agrotechnickými opatřeními, většinou jako jejich doplnění. Pokud se potřeba protierozních opatření týká většího rozsahu zemědělských pozemků v jednom katastrálním území, je vhodné ochranu půdy řešit v rámci komplexních pozemkových úprav, ale důsledně, tedy včetně realizace.

3.4. Hodnocení míry dlouhodobé míry degradace půdy erozí

Pro hodnocení míry degradace půdy erozí je nutné porovnávat erodované půdy s původním půdním profilem, jehož vlastnostmi jsou ovšem ovlivňované i dalšími faktory, zejména obhospodařováním půdy. K dispozici jsou jednak výsledky komplexního průzkumu půd (KPP), který proběhl v letech 1961–1970 na území celé tehdejší Československé republiky. Představuje první podrobný a celostátně jednotný základní materiál o vlastnostech zemědělského půdního fondu. Na KPP navázala Bonitace zemědělského půdního fondu ČSR, jejímž výstupem jsou pro celé území ČR mapy a digitální vrstva BPEJ.

3.5. Kontrola poškození zemědělské půdy erozí

Má se za to, že pozemek, půdní blok nebo jeho díl je ohrožen a poškozen vodní erozí, pokud je na něm dokumentován výrazný rozvoj erozních procesů, případně opakované projevy i mírnější úrovně. Za významné erozní škody na pozemku, PB/DPB jsou považovány rýhy o hloubce větší než 10 cm nebo širší než 10 cm, výrazné sedimentační kužele nebo depozice sedimentu na pozemcích, PB/DPB přilehlých.

Výskyt erozních škod na pozemku, PB/DPB není důvodem k postihu zemědělského podnikatele, pokud tento respektoval doporučený způsob hospodaření vyjádřený součinem hodnot faktorů ochranného vlivu vegetace a faktorů účinnosti protierozních opatření vypočtený pro daný pozemek, půdní blok či díl půdního bloku.

3.6. Vazba erozních procesů na znečištění povrchových vodních zdrojů

Erozní a transportní procesy jsou tradičně vnímány jako hrozba pro půdu jako významný přírodní zdroj. Celosvětově se ale stále více dostává do popředí eroze a transport sedimentu jako plošný zdroj znečištění vodních zdrojů. Eroze, jako zdroj splavenin má na vodní zdroje celou řadu negativních dopadů. Ty lze charakterizovat dvěma hlavními směry:

- Ovlivnění kvantitativních parametrů vodních zdrojů vody
- Ovlivnění kvalitativních charakteristik vodních zdrojů

Kvantitativními charakteristikami je možno označit kapacitu koryt vodních toků a disponibilní objem vodních nádrží.

Erozní produkty, transportované ze zemědělských pozemků do vodních toků se zde ukládají v závislosti na charakteru proudění a obecně snižují jeho kapacitu. To má za následek postupný vzestup nivelety dna a tím v návaznosti zvyšování hladiny podzemní vody v okolí koryta a četnější vyběžování. Proces pak vyvolává nutnost údržby koryt, především jejich čištění, což s sebou nese jednak finanční nároky a jednak snižuje přírodní hodnoty koryta (je odstraněno dno spolu s jeho oživením, nezbytný je radikální zásah do břehových porostů a akce je často spojena se úpravou koryta, či její sanací a stabilizací. Proces pracuje proti směru tzv. samovolné revitalizace koryt vodních toků, což je směr, který je především u malých vodních toků v současné době velmi často využíván.

Častým předmětem, diskuze je otázka, do jaké míry se na celkovém transportu splavenin podílí eroze na zemědělských pozemcích a kolik činí eroze v korytech. Celkové odhady založené na spolehlivých výpočtech dosud neexistují. Lze proto vycházet pouze z empirických zkušeností. Ty říkají, že rozhodující část z drobných vodních toků v zemědělské krajině je upravená a technicky stabilizovaná, vymílání proto nepřichází v úvahu. Pramenní úseky koryt drobných vodotečí, které velmi často procházejí lesními plochami jsou většinou dlouhodobě stabilní, pokud tomu tak není, je to zpravidla důvod k provedení úprav nebo hrazenářských prací.

Koryta větších vodních toků jsou na území ČR v dřívě převaze upravena a jejich problémem je spíše zanášení než vymílání. To potvrzuje hypotézu, že rozhodující většina sedimentu, transportovaného vodními toky je původem ze zemědělských ploch. U menších vodních toků záleží situace na místních podmínkách, u větších toků pak dochází dlouhodobě k jejich zanášení.

4. Problematika univerzální rovnice (USLE)

Univerzální rovnice ztráty půdy (Wischmeier et al., 1978) je základním nástrojem pro kvantifikaci dlouhodobého průměrného smyvu a typickým představitelem empirických metod výpočtu ztráty půdy. Základní tvar univerzální rovnice ztráty půdy je tvořen součinem šesti faktorů: $G = R \cdot K \cdot L \cdot S \cdot C \cdot P \cdot (t \cdot \text{ha}^{-1} \cdot \text{rok}^{-1})$; výstupem je průměrná roční hodnota ztráty půdy (G).

Hodnota dlouhodobého průměrného smyvu půdy (G) vyčíslená podle uvedené rovnice sice kvantitativně vyjadřuje intenzitu vodní eroze na dané lokalitě, ale nevystihuje její erozní ohroženost. Míru erozní ohroženosti můžeme vyjádřit tak, že hodnotu dlouhodobého průměrného smyvu půdy konfrontujeme s hodnotou přípustné ztráty půdy (G_p). Pokud hodnota dlouhodobého průměrného smyvu půdy nepřekročí hodnotu dlouhodobě přípustné ztráty půdy, nedochází na dané lokalitě k zrychlené erozi, lokalita není ohrožena vodní erozí a jsou zachovány funkce půdy a její úrodnost.

Pokud však hodnoty dlouhodobého průměrného smyvu půdy překročí hodnoty dlouhodobé přípustné ztráty půdy, dochází vlivem vodní eroze k nadlimitní ztrátě půdy a tím i k ztrátě funkcí půdy a snižování její úrodnosti. Rozdíl mezi dlouhodobým průměrným smyvem a dlouhodobou přípustnou ztrátou půdy současně vyjadřuje i míru erozní ohroženosti dané lokality. →

G_p – Přípustná průměrná roční ztráta půdy s ohledem na zachování funkcí půdy a její úrodnosti ($t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$) Hodnoty přípustné průměrné roční ztráty půdy erozí jsou stanoveny především z hlediska dlouhodobého zachování funkcí půdy a její úrodnosti. Hloubka půdy je charakterizována mocností půdního profilu, kterou omezuje skalní podklad, nebo vysoká skeletovitost a to na základě bonitace půdy, vyjádřené kódem BPEJ.

Hloubka půdy	Kód kombinace skeletovitosti a hloubky půdy (5. číslice kódu BPEJ)	Přípustná průměrná roční ztráta půdy erozí ($t \cdot ha^{-1} \cdot rok^{-1}$)
Mělká (< 30 cm)	5, 6	doporučeno převést do TTP
Středně hluboká (30 – 60 cm) a Hluboká (> 60 cm)	0, 1, 2, 3, 4, 7	4,0

Protože uvedené přístupy k vyjádření erozní ohroženosti pouze popisují současný stav a nedávají návod na to jak zrychlené erozi předcházet, byla rozvinuta myšlenka definování limitů hospodaření na zemědělské půdě s ohledem na zachování funkcí půdy a její úrodnosti. Vzhledem k tomu, že z hlediska hospodaření na orné půdě je ve vztahu k erozní ohroženosti ovlivnitelný pouze ochranný účinek vegetace a účinnost protierozních opatření, byl z rovnice USLE odvozen model pro hodnocení erozní ohroženosti na základě maximálních přípustných hodnot faktoru ochranného vlivu vegetace a protierozních opatření. Vytvořený model je nejen nástrojem na hodnocení erozní ohroženosti ale i návodem jak hospodařit na dané lokalitě tak, aby nedocházelo k nadlimitní ztrátě půdy vodní erozí.

Proto pro potřeby této vyhlášky je rovnice USLE vyjádřena ve tvaru:

$$C_p \cdot P = G_p / (R \cdot K \cdot L \cdot S)$$

kde:

C_p – Maximální přípustná hodnota faktoru ochranného vlivu vegetace

Maximální přípustné hodnoty ochranného vlivu vegetace (C_p) vyjadřují vhodný způsob hospodaření na půdních blocích nebo jejich částech, při kterém ještě nedochází k projevům nadlimitní ztráty půdy vodní erozí. Limity přípustné ztráty půdy jsou nastaveny s ohledem na zachování funkcí půdy a její úrodnosti. K jednotlivým C_p lze podle metodik (Janeček, 2007; Hůla, 2003) určit konkrétní vhodná organizační nebo agrotechnická opatření. →

→ Nejrozšířenější metoda výpočtu ztráty půdy pomocí USLE udává svým výstupem pouze množství půdních částic uvolněných, případně transportovaných v rámci řešeného pozemku. Ani prostorově plně distribuovaná verze metody ve spojení s GIS neřeší transport vzniklých splavenin v rámci povodí a dále do hydrografické sítě. K tomu je třeba využít některé z jiných metod a modelů. To, že erozní a transportní procesy mají negativní dopad na vodní zdroje a kvalitu vody je nesporným faktem. Jednoznačná kvantifikace tohoto vlivu ale zatím přesahuje aktuální úroveň poznání, proto je doporučeno aktuálně ochranu vodních zdrojů neřešit úpravou limitů přípustné ztráty půdy, ale v odůvodněných specifických případech využít pro návrh ochranných opatření fyzikálně založené modely pro střední nebo detailní měřítka.

Závěr

Tento výběr tezí z technických podkladů pro novelu zákona 334/1992 So ochraně ZPF a vyhlášky k protierozní ochraně ukazuje na nové přístupy k ochraně půdy, které by řešily problematiku z komplexního pohledu, tak aby byly praxi pozemkových úprav a řádné zemědělské praxi k dispozici objektivní ukazatele. Z uvedených tezí a nových definic vyplývá, že je k dispozici dostatek nových poznatků a ověřených metod, které by mohly změnit přístup k ochraně půdy a to i při zachování alternativních způsobů využívání.

Prosadit jejich účinnost do života společnosti je nejen otázkou legislativy, ale především politické vůle a rozhodnutí. Buď zachráníme zbytek přirozené úrodnosti půd, kterou kultivovali generace zemědělců, nebo budeme dál pokračovat ve zneužívání a vyčerpávání této složky přírody na které jsme bytostně závislí. Půda do určité meze snese zátěž, ale stav, ve kterém se dnes nachází, je trvale neudržitelný. ■

Příklad komplexní pozemkové úpravy s cílem ochrany před erozí a bleskovými povodněmi – obec Předenice, okres Plzeň-jih, povodí Úhlavy a Předenického potoka Ing. Alexandr Václav Mazín, Ph.D.

I. etapa přípravné činnosti a zadání KoPÚ

Území, ve kterém se nachází obec Předenice je součástí povodí vodárenského toku a je situovaná na soutoku Předenického potoka a řeky Úhlavy. Vzhledem k opakujícím se záplavám, bylo toto nejohroženější místo vytipováno ZVHS do protipovodňového programu MZe ČR na období 2002 – 2012.

Pozemkový úřad zadal studii *využitelnosti veřejně dostupných podkladů* pro vypracování zadávací dokumentace návrhu komplexních pozemkových úprav pro území čtyř katastrálních území, která navazují na sebe. (Střížovice u Plzně,

Netunice, Nebílovy a Předenice – vše okres Plzeň – jih). Celkovým záměrem studie bylo vytvořit podklad pro rozhodování pozemkového úřadu v předpřípravném období výběru území pro komplexní pozemkovou úpravu ve větším územním celku. Podle vyhlášky č. 545/2002 Sb. 13/2014 Sb. „o postupu při provádění pozemkových úprav“ je toto shromáždění potřebných podkladů součástí přípravného řízení (§ 1), při kterém se mimo jiné využívá informací o povodí, zranitelných oblastech, územních systémech ekologické stability, krajinného rázu, ochrany půdy a dalších. Vyhodnocením koncepčních materiálů vyššího územně správního celku kraje a obce s rozšířenou působností se docílilo sta-

novení zásadních směrů a priorit v konkrétním zájmovém území a zároveň se tak pozemkový úřad a zpracovatel vypořádá chyb při dimenzování a projektování konkrétních společných zařízení.

Nejvhodnějším podkladem, zmíněným také ve věcném záměru studie, byly územně analytické podklady (ÚAP), zadávané obcemi jako zásadní rozborový materiál pro zpracovatele územního plánu. Zpracovává území ze všech existujících faktorů a metod hodnocení krajiny bez ohledu na to, zda určitý jev se v území vyskytuje, nebo nikoliv, čímž je vyloučena případná chyba nebo nedostatek.

Celkové vyhodnocení charakteristiky území:

- Markantní rozdíly v území v zastoupení lesů a zemědělské půdy a tedy neobjektivní KES.
- Rozvodnice dvou velkých povodí s urychleným a soustředěným odtokem vody.
- Zranitelná oblast z hlediska infiltrace dusíku. (NITRÁTOVÁ SMĚRNICE)
- Nebezpečí tvorby bleskových povodní vzhledem k morfologii terénu a intenzitě zemědělského využívání (potvrzeno evidovaným případem ve Střížovicích – Monitoring eroze, pozemkový úřad, VÚMOP 2012).
- Vysoké procento zornění (až 83 %) a silná až extrémní erozní ohroženost. (LPIS)
- Bonitně kvalitní půdy v rámci kraje. (vysoká produkční schopnost půd)
- Příležitost pro návrh a realizaci protipovodňových a protierozních opatření.
- Celkově se jedná o území s příznivým životním prostředím, bez většího hospodářského rozvoje a s nižší soudržností obyvatel (SWOT, indikátory ÚAP).
- Územní plány obcí řeší pouze území v blízkosti obce.
- Nutné navázat na návrhy společných zařízení v sousedních KoPÚ.

Z hlediska vyhodnocení strategického cíle KoPÚ byly převzaty údaje z Plánu oblastí povodí a programy opatření pro správní obvod Plzeňského kraje (2009). Obsáhlý dokument popisuje oblast Povodí Berounky, užívání vod v kraji, podrobně sleduje stav a ochranu vodních útvarů vč. znečištění a ochranu před povodněmi. V ekonomické části odhaduje finanční náročnost pro jednotlivá navržená opatření v povodí.

- ◆ Hranice oblastí povodí (Povodí Berounky)
- ◆ Celkový stav útvarů povrchových vod (potenciálně nevyhovující)
- ◆ Celkový stav útvarů podzemních vod (nevyhovující)
- ◆ Obce dostatečně chráněné před povodněmi (Předence – niva – počet ohrožených objektů 251)
- ◆ Cílová ochrana zastavěných území (Předence – Úhlava Q_{20})
- ◆ Oblasti s urychleným odtokem (Netunice, Předence, Střížovice u Plzně)
- ◆ Navržená protipovodňová opatření (Předence BE 200012, úprava toku, suché a polosuché poldry, náklady 14,5 mil. Kč)

II. etapa prací – zpracování a odsouhlasení plánu společných zařízení

Největší povodňové ohrožení přináší Předenský potok, který se opakovaně rozlévá při větších srážkách a ohrožuje obytné objekty a sádky ČRS. Předenský potok (hydrologické číslo povodí 1-10-03-080) je pravostranným přítokem Úhlavy a zaústíje do mlýnského náhonu na pravém břehu

řeky. Úseky koryta Předensického potoka v intravilánu Předence jsou zcela nedostatečné k převádění povodňových průtoků. Pro zabezpečení intravilánu obce proti povodňovým škodám je nezbytná celková rekonstrukce úpravy koryta Předensického potoka a přítoku z rokle v zastavěném území. Povodí Vltavy, státní podnik, připravuje na Předensickém potoce v rámci protipovodňových opatření investiční akci s názvem „PPO Předence“.

Plán společných zařízení převzal návrhy a prováděcí dokumentace protipovodňových opatření z „PPO Předence“ vycházející z územního plánu obce. Do obvodu pozemkových úprav zasahují tyto navržené stavby:

1. **SO-2 Úprava toku** – otevřená část. V části u sádek bude zřízeno nové zemní lichoběžníkové koryto v dl. 60,0 m se zpevněním svahů do patky z lomového kamene včetně prahů, šířky ve dně 1,0 m se sklony svahů 1 : 1,5. Stávající koryto u sádek bude rozšířeno, posunuto od hrází sádek, s dosypáním hrází, se zpevněním svahů do patky z lomového kamene včetně prahů v délce úpravy 150,0 m, šířka ve dně je navržena 1,0 m, se sklony svahů 1 : 1,5.
2. **SO-3 Suchý poldr** – na potoku. Hráz poldru je navržena jako zemní. Sklony návodního i vzdušného líce jsou 1 : 3, šířka koruny hráze 4,0 m. Hráz bude ohumusována a oseta, stejně jako plocha maximální zátopy poldru a pruh pod hráží. Návodní líc bude zpevněn rovnatinou z lomového kamene do patky (do úrovně maximální hladiny), s prosypáním ornici nad hranicí trvalé zátopy. Stávající drenáž bude podchycena a svedena pod hráží v dl. 120,0 m.
3. **SO-4 Ochranná hráz**. Pro zabránění nátoku rozlitych vod do prostoru sádek je navržena příčná pojezdová hráz v dl. 25,0 m se zpevněním povrchu kamenivem a návodního líce kamennou rovnatinou, šířky 4,5 – 6,0 m s proměnlivými sklony a nájezdy.
4. **SO-9 Trubní propustek**. Bude vybourán stávající propustek DN 800 a nahrazen novým posunutým propustkem DN 1 000 v dl. 7,5 m, včetně přídlažby a čel z lomového kamene.

Směna pozemků pro trvalý zábor pro jednotlivé stavební objekty je hlavním důvodem žádosti obce Předence o zahájení pozemkových úprav. Tento požadavek a cíl pozemkové úpravy bude vyřešen v návrhu nového uspořádání. Vlastní realizace bude provádět Povodí Vltavy, státní podnik, závod Berounka v součinnosti s obcí Předence. **Protipovodňový a protierozní účinek** budou mít dále společná zařízení zvyšující retenční schopnost krajiny, která v důsledku snižují kulminační průtok při přívalových deštích:

5. **protierozní mez PEM 1se zasakovacím průlehem** v lokalitě „Na zlemankách“
6. **travnatý zasakovací pás** nad stávající zástavbou při silnici III/18027 do Štěnovic
7. **zalesnění na parcele KN 82/1.**
8. **hlavní polní cesta HPC 1 se zasakovacími jámkami**

Tato opatření bude realizovat pozemkový úřad z finančních prostředků na pozemkové úpravy.

III. etapa prací zpracování projektu společných zařízení a jejich realizace

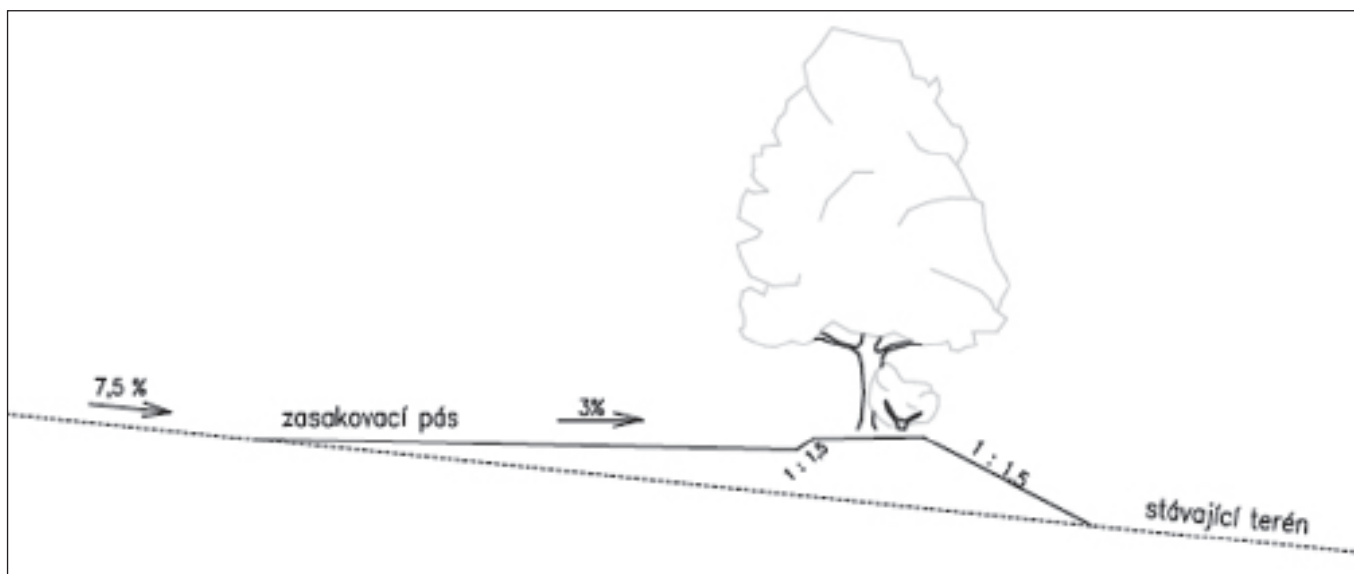
Pozemkový úřad zadal u oprávněných osob s příslušnou autorizací zpracování projektů na polní cesty a mez do úrovně stavebního povolení a jako investor požádal o stavební povolení příslušný stavební úřad.

(Obrazová část na násl. straně.)

Předenice protierozní mez PEM 1 – situace

Protierozní mez PEM 1 – podélný profil

KPÚ Předenice – protierozní mez PEM1 – vzorový příčný řez

Původní stav jaro 2013 – pohled na dlouhý erozně ohrožený svah, na kterém byly v minulosti meze s ovocnými stromy

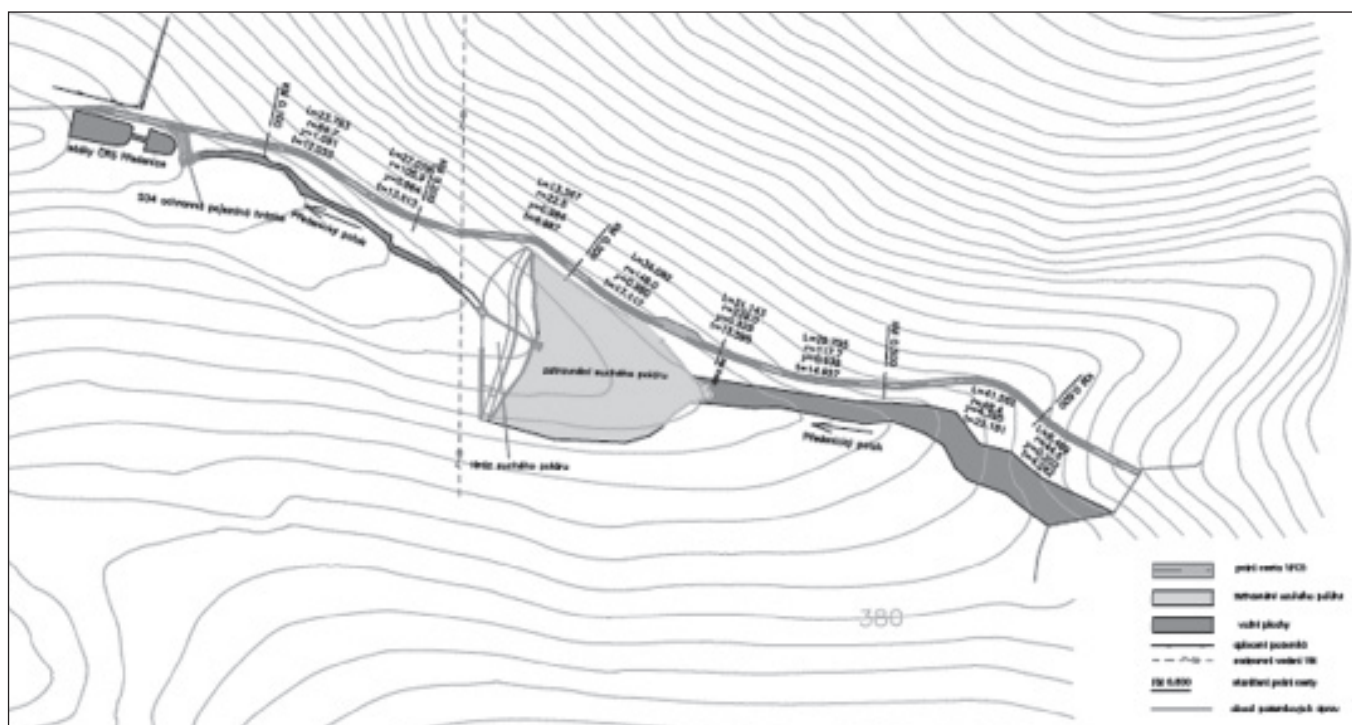
Založení pozemku a terénní úprava podzim 2012

Osázení ovocnými stromy a osetí travou zasakovacího pásu nad mezí

Suché nádrže a – VPC 5 – situace(zatím není realizováno)

Hodnocení protipovodňových, protierozních a vodohospodářských společných zařízení v rámci pozemkových úprav

Ing. Radka Váchalová, Ph.D.¹, Bc. Vilém Stifter²

¹ Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Zemědělská fakulta, Studentská 13, 37005 České Budějovice, e-mail: r.vachalova@seznam.cz

² Krajský pozemkový úřad pro Jihočeský kraj, Rudolfovska 80, 370 01 České Budějovice, e-mail: v.stifter@spucr.cz

Klíčová slova:

protierozní, protipovodňová a vodohospodářská zařízení, pozemkové úpravy

Souhrn

Rozsah opatření proti erozi a povodním, které patří do vodohospodářských zařízení, je značný. Ať už mluvíme o technických, agrotechnických nebo organizačních prvcích, je velmi důležité je správně a s citem začlenit do krajiny. Eroze je přírodní jev, který často ovlivňuje i člověk (špatné obdělávání půdy, pěstování monokultur), způsobující značné škody. V rámci pozemkových úprav, zejména komplexních pozemkových úprav, by se tato opatření měla pozitivně projevit a zneškodnit tak přírodní živly. Úkolem bylo zhodnotit právě tato opatření na dvou ukončených pozemkových úpravách v katastrálním území Vidov a Lékařova Lhota.

Úvod

Půda je nenahraditelné bohatství a výrazná složka krajiny. Vzhledem k tomu je důležité chránit ji před nepříznivými vlivy a nesnižovat její funkce, funkce produkční a mimoprodukční.

Degradace půdního fondu je v naší republice způsobena nejčastěji vodní a větrnou erozí. Ta v obou případech rozrušuje půdní částice a odnáší nejsvrchnější část půdního profilu, která je nejbohatší na živiny. Tím způsobuje značné škody nejen na orné půdě, kde snižuje výsledek ale i na vodních tocích a nádržích, které jsou zanášeny sedimenty. V pozemkových úpravách spadají protipovodňová, protierozní a vodohospodářská zařízení pod společná zařízení a navrhují se s ohledem na charakter území, její typické prvky a potřeby zvýšení ekologické stability. Při návrhu je velmi důležitá schopnost projektanta domluvit se s účastníky pozemkové úpravy, tedy vlastníky pozemků. Pokud se tak nestane, musí hledat odpovídající kompromis a jeho situace je následně zkomplikována. Hodně diskutabilní je navrhování protierozních opatření organizačního nebo agrotechnického charakteru. Na jednu stranu se jedná o opatření bez většího zásahu do krajiny, ale na druhou stranu si projektant

nemůže být jistý, že vlastník (hospodařící subjekt) bude provádět například jím navržený protierozní osevní postup nebo orbu po vrstevnicích. Z tohoto pohledu vyplývá, že nejúčinnější jsou opatření technická. Avšak i tady se setkáváme s řadou nevýhod, která sebou tato opatření přináší. Svým rozsahem zabírají velkou část půdy a projektant musí dobře vědět, s jak velkou plochou státní půdy do pozemkové úpravy vstupuje. I po finanční stránce jsou ze všech třech případů nejnáročnější a nehledě na to se musí na jejich realizaci žádat o stavební povolení. Dalším důležitým kritériem pro projektování je polyfunkčnost. Snahou je, aby nevykazovala jen jeden účel, proto se cestní síť navrhuje jako protierozní opatření a zároveň jako opatření k zpřístupnění pozemků nebo jako biokoridor, v rámci územního systému ekologické stability dalšího zastupce společného zařízení, sloužící pro migraci živočichů.

U vodohospodářských zařízení by se mělo již v průběhu průzkumu rozhodnout, zda budou součástí plánu společných zařízení a zda se budou muset vůči nim vymezit nové pozemky. Toto platí i u ochrany před povodněmi, kde by se nejdříve mělo určit, o jaké povodně se jedná, jestli o regionální nebo lokální. U regionálních je potřeba převzít již rozpracovanou dokumentaci řešící daný problém, který se vyskytuje i mimo obvod pozemkové úpravy, tedy převážně katastrálního území.

Metodický postup

V návaznosti na schválené územní plány v katastrálních územích Vidov a Lékařova Lhota a vypracovaných protipovodňových studiích došlo k vybudování opatření, které byly zapracovány do komplexních pozemkových úprav. Touto skutečností byly projekty financovány ze státních peněz. Projektová dokumentace obsahovala mimo jiné identifikační údaje stavby a stavebníka, přehled průzkumných prací a napojení na dopravní a technickou infrastrukturu, údaje o splnění podmínek regulačního plánu, územního rozhodnutí a orgánů dotčených stavbou, předpokládané lhůty výstavby a popis postupu výstavby. Na průběh staveb dohlížel autorizovaný technický dozor investora, který vykonával svoji činnost za účasti objednavatele dle plánu kontrolních prohlídek stavby, z nichž pořizoval zápisy. Na základě studia projektové dokumentace a konzultací se zhotovitelem nebyl naplněn požadavek § 14 zákona č. 309/2006 Sb., o ustavení koordinátora BOZP.

Výsledky

KPÚ Vidov

Jedná se o úpravu koryta Nedabylského potoka v intravilánu obce Vidov v délce cca 110 m. Bylo provedeno zkapacitnění koryta toku. Dno toku a břehy byly opevněny dlažbou z lomového kamene do betonového lože,

Obr. 1 – stav před realizací, KPÚ Vidov (foto: Vilém Stifter)

dále kamenným záhozem a pohozy. Na pravém břehu potoka byla vybudována železobetonová protipovodňová bariéra. Do nově zrealizované šachty na dešťové kanalizaci byl osazen protipovodňový uzávěr. Stávající stavidlový uzávěr u objektu mlýna byl opraven a znovu zprovozněn.

Obr. 2 – stav při realizaci, KPÚ Vidov (foto: Vilém Stifter)

Obr. 3 – stav po realizaci, KPÚ Vidov (foto: Vilém Stifter)

Vyhodnocení KPÚ Vidov

Protipovodňové úpravy v lokalitě „U MLÝNA“, byly zhotoviteli provedeny řádně a odborně, v souladu s uzavřenou smlouvou o dílo, vydanými správnými akty a požadavky zúčastněných stran. Z hlediska životní prostředí je vše provedeno v naprostém pořádku, pouze v průběhu stavby byla lokalita vystavena hluku a povelům těžkých mechanizačních prostředků.

Pro obec Vidov je toto řešení nejrozsáhlejší. Protipovodňové opatření bylo realizováno v rámci pozemkových úprav, tzn., že obec na jeho výstavbu nevynaložila žádné náklady. Její povinností bude pouze údržba zařízení, a proto vidím realizaci velice kladně. →

KPÚ Lékařova Lhota

Dílo zahrnuje realizaci rozdělovacího objektu, ochranné hrázky a stavidla náhonu. Rozdělovací objekt na Bezdrvském potoce slouží pro regulaci průtoku mezi náhonem do soustavy rybníků a vlastním korytem potoka. Rozdělovací objekt tvoří opěrné stěny a přelivná ŽB konstrukce (deska) obložená dlažbou z lomového kamene. V levé části rozdělovacího objektu je voda odváděna stavidlem hrázenou propustí do Bezdrvského potoka. Na rozdělovací objekt navazuje ŽB ochranná hrázka. Průtok vody v náhonu je možné dále regulovat stavidlem osazeným v čele zatrubněné části náhonu. Práce probíhaly pod ochrannou jímku ze štětové stěny – její převážná část je trvale součástí díla. Pro realizaci díla bylo nutné vybudovat dočasnou přeložku Bezdrvského potoka. Protipovodňová ochrana soustavy rybníků a dané lokality je zajištěna manipulací stavidlovým uzávěrem rozdělovacího objektu, stavidlem náhonu a kapacitou koruny přelivu rozdělovacího objektu.

Obrázky KPÚ Lékařova Lhota vč. popisků jsou umístěny na str. 14

Obr. 4 – stav před realizací, (foto: Vilém Stifter)

Obr. 5 – stav při realizaci, (foto: Vilém Stifter)

Obr. 6 – stav po realizaci, (foto: Vilém Stifter)

Vyhodnocení KPÚ Lékařova Lhota

Protipovodňové úpravy v lokalitě Lékařova Lhota, Sedlec byly zhotoviteli provedeny řádně a odborně, v souladu s uzavřenou smlouvou o dílo, vydanými správnými akty a požadavky zúčastněných stran. Z hlediska životní prostředí nemá stavba vliv na povrchové a podzemní vody. Zásahy do korun či kořenového systému stromů byly zhotovitelem provedeny šetrným způsobem ve spolupráci s odbornou firmou. Veškeré vzrostlé stromy byly v těsné blízkosti stavby ochráněny bedněním.

Domníváme se, že toto řešení výrazně pomůže proti povodním v dané lokalitě a navíc poslouží jako ochrana před případnými vzniklými škodami. Realizaci v jako v prvním případě hodnotíme kladně, protože zde mimo jiné zajistí i minimální sanační průtok v korytě Soudného potoka v bezdeštných obdobích. Na toto protipovodňové opatření byl zpracován manipulační řád, který bude sloužit jako návod na obsluhu. ►

Závěr

V současné době jsou tyto protipovodňová opatření plně funkční, a jak jsme již několikrát zmínili, jsou citlivě začleněny do krajiny. Z pohledu financování se domníváme, že vložené prostředky byly cíleně a plnohodnotně využity. Pro obě obce a jejich obyvatele jsou tyto zařízení velkým přínosem. Tím byly naplněny podmínky dané zákonem 139/2002 Sb. o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech, kde součástí komplexní pozemkové úpravy je právě plán společných zařízení, do kterého tyto opatření patří.

Literatura

Stifter, V. (2013): Hodnocení protipovodňových, protierozních a vodohospodářských společných zařízení v rámci pozemkových úprav Bakalářská práce, školitel: Ing. Radka Váchalová, Ph.D. JČU v Českých Budějovicích, Zemědělská Fakulta.

Zákon č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny

Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech

Evaluation of flood control, erosion control and water management of common facilities within the landscaping

Abstract

The extent of measures against erosion and floods, which belong to water management structures, is enormous. Any of these, including the technical, agrotechnical and organizational ones, should be correctly incorporated into the landscape. Erosion is a natural phenomenon, often affected by man (e.g. unsuitable agricultural practices, growing of monocultures), causing considerable damages. In the frame of land consolidation, these measures should perform positively and act against natural disasters. My task was to evaluate the effects of these measures on two model cases of land consolidation: cadasters of Vidov and Lékařova Lhota.

Key words:

erosion, flood and water management, land consolidation

← **Obr. 4 – stav před realizací,**
(foto: Vilém Stifter)

← **Obr. 5 – stav při realizaci,**
(foto: Vilém Stifter)

← **Obr. 6 – stav po realizaci,**
(foto: Vilém Stifter)

Příprava vyhlášky o protierozní ochraně

Ing. Petr Chmelík, MŽP ČR

V červenci letošního roku byla do mezinárodního podmínkového řízení předána novela zákona o ochraně zemědělského půdního fondu. Součástí předkládaných materiálů jsou i teze vyhlášek, tedy i vyhlášky o protierozní ochraně zemědělské půdy.

Protierozní ochrana zemědělské půdy je v současné době zákonem o ochraně půdního fondu řešena velmi nedostatečně a návazný právní předpis, který by tuto problematiku řešil, neexistuje. Pro řešení škod způsobovaných erozí stávající právní úprava v zákoně neobsahuje vůbec samostatné ustanovení, která by tuto problematiku řešila. Jen velmi obtížně aplikovatelné na poškození půdy erozí je ustanovení § 3. Zde je v odstavci 1 dána vlastníkům a nájemcům pouze obecná povinnost hospodařit mj. Tak, aby při hospodaření na zemědělské půdě nepoškozovali příznivé fyzikální, biologické a chemické vlastnosti půdy, a v odstavci 3 dána možnost orgánům ochrany zemědělského půdního fondu uložit odstranění zjištěných závad, jsou-li pro to závažné důvody. Za neplnění uložených opatření lze uložit pokutu. Těchto ustanovení se však s ohledem na obtížné prokazování a vymahatelnost využívá minimálně.

Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy přitom odhaduje, že téměř čtvrtina půd je silně a více ohrožena vodní erozí a asi 2 % erozí větrnou. Celkově je vodní erozí ohroženo cca 50 % výměry zemědělských půd. V oblastech s intenzivní zemědělskou činností může erozní smyv půdy dosahovat více než 15 tun na hektar za rok. V důsledku nevhodného využívání půdy dochází k zanášení vodních toků, komunikací a jiných pozemků. Nezanedbatelný je tedy i vliv půdy na kvalitu povrchových a podzemních vod, jelikož vodní srážky přicházejí do kontaktu s půdou a její kvalita tak má přímý vliv na vstupy živin a jiných látek do vod. Náklady na nápravu následně zatěžují veřejný sektor, správy povodí nebo vlastníky rybníků a jiných vodních děl.

Eroze je vzhledem k přírodním podmínkám a organizaci půdního fondu v ČR hlavní degradační faktor poškozující půdu. Příčinou jsou dlouhodobě vysoká míra zornění půdy (71 %), nepřiměřeně velké půdní bloky a vysoký podíl pěstování širokořádkových plodin, zejména kukuřice. Zmírnění projevu eroze se očekávalo od působení standardů GAEC (Good Agricultural and Environmental Conditions), které mají zajistit zemědělské hospodaření ve shodě s ochranou životního prostředí a jsou součástí Kontroly podmíněnosti (Cross Compliance). Na ochranu půdy před erozí jsou zaměřeny standardy GAEC IO a GAEC II. Dodržování standardů se vztahuje pouze na příjemce zemědělských podpor a na vybrané erozně ohrožené oblasti. Omezení nemají obecnou platnost, ale jsou odstupňována podle intenzity erozního ohrožení na vybraných pozemcích. V důsledku plošně nedostatečně vymezené půdy ohrožené erozí v evidenci půdy (LPIS), zejména půdy silně erozně ohrožené, je účinnost opatření nedostatečná.

Cílem novely zákona a tedy i nové vyhlášky je posílit ochranu zemědělského půdního fondu před poškozováním půdní úrodnosti a dalších funkcí půdy degradačními procesy, přesněji vymezit povinnosti vlastníka nebo nájemce zemědělské půdy, stanovit povinnosti z důvodu zajištění protierozní ochrany.

Eroze půdy, často způsobená nevhodnou organizací pozemkové držby s dlouhodobě opětrávající vysokou mírou zornění půdy a velkou výměrou honů, zhoršuje plnění hlavních funkcí půdy – produkční, filtrační, akumulaci, transformační, asanační, pufraci, prostředí pro organismy, nedostatečně uplatňovaná protierozní ochrana půdy přispívá k zhoršování odtokových poměrů, zanášení koryt vodních toků a nádrží sedimenty a ke vzniku povodňových situací následkem jsou vysoké náklady na řešení povod-

ňových škod, neboť jednou z příčin povodní je i snížená retenční a akumulaci schopnost půdy a hydrografické sítě zanesené sedimenty.

Při 1–5 % snížení množství sedimentů v říční síti, rybnících a jiných nádržích a s nimi spojenými náklady na nápravu (program 229 910) by to mohlo znamenat úspory na úrovni 4–20 mil. Kč ročně. Další přínosy lze očekávat při prevenci povodňových škod v důsledku zvýšené retenční a akumulaci schopnosti půdy, toků, rybníků a jiných nádrží nezanesených sedimenty. Ačkoliv se zřejmě může jednat o velké úspory, přínos tohoto opatření nelze jednoznačně stanovit, jelikož povodně jsou důsledkem působení více faktorů, a tedy nejen nesprávného hospodaření na zemědělské půdě.

K dopracování konečné verze vyhlášky pokračuje diskuze mezi MŽP, Mze a VÚMOP o ujednání podoby výpočtové rovnice Wischmeier-Smith (USLE) jako východiska pro výpočet přípustné míry erozního ohrožení půdy. V prvé řadě je však nutné sjednotit metodiku VÚMOP a dalších vědeckých pracovišť – např. Ustanovit hlavně vyšší hodnoty R faktoru (erozní účinnost srážek), dále rozhodnout, zda bude do výpočtů včleněna jeho regionalizace a případně zda budou uplatněny další korekce faktorů C a P. Po skončení obhajoby navrhovaných změn bude revidována metodika Protierozní ochrany půdy.

Všechny potřebné vrstvy pro výpočet jsou dostupné ve VÚMOP a zveřejňované na geoportálu SOWAC-GIS (<http://geoportal.vumop.cz>)

Předběžný časový harmonogram stanovuje, že pracovní schůzky zúčastněných partnerů se budou konat přibližně jednou za čtvrt roku, poslední informativní schůzka se konala 1. 7. 2014. Další schůzka je plánována, doufáme po vyřešení revize metodiky na 4. 9. 2014.

Pro ověření účinnosti výpočtu erozní ohroženosti v praxi bude sloužit i monitoring hlášení eroze – v současné době je toto číslo 400. Data vkládaná do programu LPIS, na základě budoucí vyhlášky, vyžadují pro implementaci 6 měsíců. ■

Právní informace

Právní předpisy publikované ve Sbírce zákonů České republiky od 1. března 2014 do 31. května 2014, které se svým obsahem dotýkají činnosti autorizovaných osob.

Zákony

- **Zákon č. 56/2014 Sb.**, publikovaný dne 7. dubna 2014 v částce 23 Sbírky, kterým se mění zákon č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů. Zákon nabyl účinnosti dne 7. dubna 2014.
- **Zákon č. 87/2014 Sb.**, publikovaný dne 21. května 2014 v částce 37 Sbírky, kterým se mění zákon č. 201/2014 Sb., o ochraně ovzduší. Zákon nabyl účinnosti dne 1. června 2014.

Vyhlášky

- ◆ **Vyhláška č. 332/2014 Sb.**, publikovaná dne 13. března 2014 v částce 14 Sbírky, o vyhlášení Národní přírodní památky Hodonínská Důbrava stanovení jejich bližších ochranných podmínek. Vyhláška nabyla účinnosti dne 1. dubna 2014.
- ◆ **Vyhláška č. 34/2014 Sb.**, publikovaná dne 13. března 2014 v částce 14 Sbírky, kterou se mění vyhláška č. 46/2010 Sb., o příslušnosti správy národních parků a správy chráněných krajinných oblastí k výkonu státní správy ve správních obvodech tvořených národními přírodními rezervacemi, národními přírodními památkami a jejich ochrannými pásmy, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška nabyla účinnosti dne 1. dubna 2014.
- ◆ **Vyhláška č. 35/2014 Sb.**, publikovaná dne 13. března 2014 v částce 14 Sbírky, kterou se mění vyhláška č. 383/2001 Sb., o podrobnostech nakládání s odpady, ve znění pozdějších předpisů. Vyhláška nabyla účinnosti 1. dubna 2014.

Pozemkové úpravy v české a slovenské republice s ohledem na společný historický vývoj

Ing. Kateřina Jusková¹

Doc. Ing. Zlatica Muchova, Ph.D.²

¹ České Vysoké Učení Technické, Česká republika, katerina.juskova@fsv.cvut.cz, +420 723 331 817

² Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nitre, Slovenská republika, zlatica.muchova@gmail.com

ÚVOD

Článek rozebírá problémy venkovské krajiny v České (ČR) a Slovenské republice (SR). Konkrétně porovnává hodnoty vyjadřující vlastnickou rozdrobenost a aktuální stav náchylnosti půdy k erozi. Představuje zjednodušené schéma průběhu pozemkových úprav (PÚ) v ČR a SR a v závěru definuje jejich hlavní výhody. Cílem práce je definovat PÚ v obou zemích, postavit vedle sebe schéma průběhu zpracování projektů a porovnat vstupní a výstupní parametry ve dvou konkrétních katastrálních územích. Česká spoluautorka tohoto článku se tematikou pozemkových úprav v České a Slovenské republice zabývá v rámci svého doktorského studia. Pro výzkum byly použity legislativní předpisy, metodiky, statistické hodnoty z úřadů a hodnoty z dvou konkrétních úspěšně ukončených projektů pozemkových úprav.

Klíčová slova

pozemkové úpravy, vlastnictví, fragmentace, stav venkovské krajiny, společná zařízení, Česká republika, Slovenská republika.

VYSOKÁ FRAGMENTACE

Vlastnické pozemky jsou zejména v SR zatíženy vysokým počtem spoluvlastníků. V průměru se v SR o jednu parcelu dělí 11,11 spoluvlastníků [5], v ČR pouze 1,59 [6]. Pozemky v SR mají v některých případech šířku pouze 2 metry a délku až 500 metrů. Vlastníci mají svoje pozemky roztroušené po celém katastrálním území, jedná se o extrémní rozdrobenost pozemků. Takové parcely se nedají reálně užívat, často se nacházejí ve středu velkoplošných zemědělských celků, vzhledem k vysokému počtu spoluvlastníků je komplikované je prodat nebo zastavit v bance, pronájem je možný pouze se souhlasem nadpoloviční většiny vlastníků (podle výměry).

Důvodem vzniku rozdílné fragmentace pozemkového vlastnictví v ČR a SR bylo rozdílné dědičné právo v historii za doby Rakouska-Uherska. Na tehdejší území dnešní ČR bylo uplatňováno rakouské dědičné právo (zpravidla dědil nejstarší syn) a na území dnešní SR bylo uplatňováno uherské dědičné právo (zpravidla dědili všichni sourozenci rovným dílem). Děděním a dělením vznikaly parcely se stále užším a protáhlejším tvarem. Neuspořádanost pozemkového vlastnictví je charakterizovaná zejména těmito znaky: rozptýlenost a rozdrobenost pozemků, nevhodný tvar a nepřístupnost vlastnických pozemků.

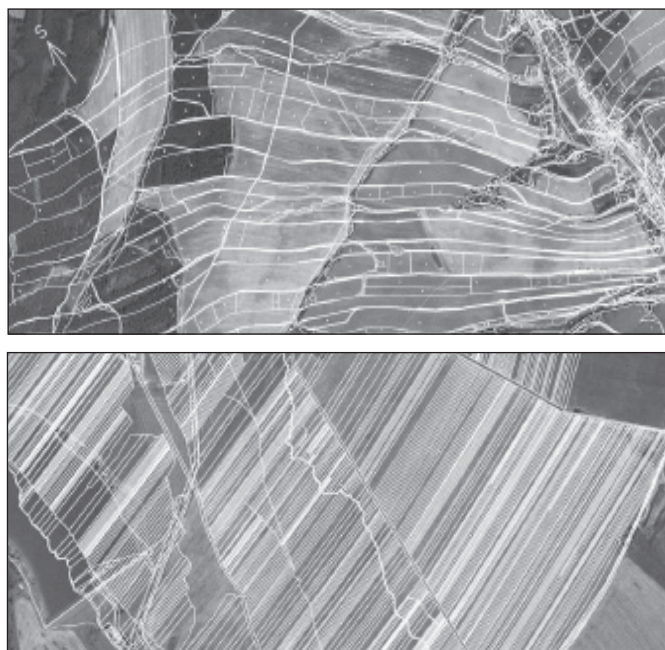
Na listech vlastnictví se v SR obvykle vyskytuje vysoký počet spoluvlastníků, což má za následek vysoký počet vlastnických vztahů. Na celou SR připadá 97,95 mil vlastnických vztahů a na ČR skoro desetkrát méně (10,15 mil) [5, 6]. SR je při tom o více jak o jednu třetinu menší rozlohou než ČR.

NEROVNOVÁHA V KRAJINĚ

Úrodné krajiny České a Slovenské republiky vypadají jednotvárně. Pozorovateli se dostává obraz gigantických zemědělských celků. Takový stav s sebou však nese vel-

ké množství ekologických problémů, jako jsou odplavování ornice, zhoršování kvality úrodné půdy, náhlé lokální povodně, znečišťování a zanášení vodních toků, škody na veřejných stavbách a budovách. Pod velkými bloky zemědělské půdy je paradoxně skryto velké množství vlastnických parcel (v SR až tisíce) s obrovským číslem spoluvlastnických vztahů (viz předchozí kapitola).

Ekologická nerovnováha přetrvává a prohlubuje se z období 1948–1989, kdy docházelo v obou zemích se změnou politického režimu k nástupu kolektivizace, která dala PÚ a hlavně krajině jak v ČR tak SR úplně odlišný směr – co nejrychleji zavést tzv. velkovýrobní zemědělství [7]. Vlastnické právo ustupovalo právu užívacímu. Obr. 1 představuje současný stav map katastru nemovitostí, zatímco v krajině převládá stále velkoplošné zemědělství. V obou zemích převažuje nesoulad evidovaného vlastnictví a druhů pozemků v katastru nemovitostí (KN) se skutečným užíváním.

Obr. 1 Výřez ukázky soutisku vlastnické mapy a ortofotomapy (nahore ČR, dole SR) [10, 11]

Eroze je momentálně nejrozšířenějších degradačním procesem v obou zemích. V ČR je 19 % zemědělského půdního fondu (ZPF) potenciálně silně až extrémně ohroženo vodní erozí a 5 % větrnou erozí [8]. V SR se odhaduje, že silně až extrémně ohrožených půd vodní erozí je 36 % a větrnou erozí je ohrožených více než 3 % [9].

Výše vzpomenuté problémy mohou řešit PÚ, kterými se krajině navrácí ekologická rovnováha (budují se protierozní a ekologické prvky, polní cesty a protipovodňová opatření). Výkupy půdy pod vlastnický nevyužívanými pozemky jsou velice problematické. Ani dobré projekty není možné realizovat, pokud nezíská obec, stát nebo jiný veřejný subjekt pozemky od vlastníků na potřebném místě. →

CO PŘEDSTAVUJÍ POZEMKOVÉ ÚPRAVY

Pozemkové úpravy zahrnují zjištění a nové uspořádání vlastnických a užívacích poměrů a technické, biologické, ekologické, ekonomické a právní opatření související s novým uspořádáním právních poměrů. Pozemkovými úpravami se navrácí do krajiny přirozené bariéry (meze, zeleň, cesty), které jí byly z historicko-politických důvodů odebrány. Pro navržené prvky se vytvářejí vlastnické parcely, realizují se, mění ráz a zlepšují funkce krajiny.

Základním legislativním předpisem na úseku pozemkových úprav je za ČR zákon č. 139/2002 Sb., o PÚ a pozemkových úradech, ve znění pozdějších předpisů a prováděcí

vyhláška č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění PÚ a náležitostech návrhu PÚ. Za SR je to zákon č. 330/1991 Zb., o pozemkových úpravách, uspořádání pozemkového vlastnictví, pozemkových úradech, pozemkovom fonde a o pozemkových spoločenstvách v znení neskorších predpisov.

Pozemkové úpravy se vykonávají většinou najednou pro celé katastrální území (převážně v extravilánu) v obou zemích. Proces pozemkových úprav je složen z geodetických a projekčních činností, které jsou časově a obsahově seřazené do etap. Tyto etapy na sebe úzce navazují, mohou se také časově překrývat. Obsah a časová souslednost jednotlivých nosných kroků průběhu projektů PÚ zobrazuje tab. 1 a tab. 2.

Přípravná etapa	Posouzení potřeby a případně provedení aktualizace BPEJ	
	Rozbor současného stavu	
	Doplnění a vybudování PPBP	
	Zjišťování průběhu hranic (na obvodu PÚ + neřešených pozemků podle § 2 uvnitř obvodu PÚ)	
	Zaměření skutečného stavu polohopisu a výškopisu	
	Určení (upřesnění) obvodu PÚ (ObPÚ) – zápis do KN, geometrický plán	
	Sestavení nároků (prostých, upravených) vlastníků	
Projekční etapa	Plán společných zařízení	Optimální prostorové a funkční uspořádání druhů pozemků
		Zpřístupnění pozemků, Protierozní opatření pro ochranu ZPF, Vodohospodářská opatření, Opatření k ochraně a tvorbě ŽP
	Návrh nového uspořádání pozemků	
	Schvalování návrhu PÚ	
	Obnova katastrálního operátu na části k.ú.	
Realizační etapa	Vytyčení a označení hranic nového uspořádání pozemků	
	Výstavba společných zařízení v terénu	

Tab. 1 Průběh PÚ v ČR – zjednodušené schéma

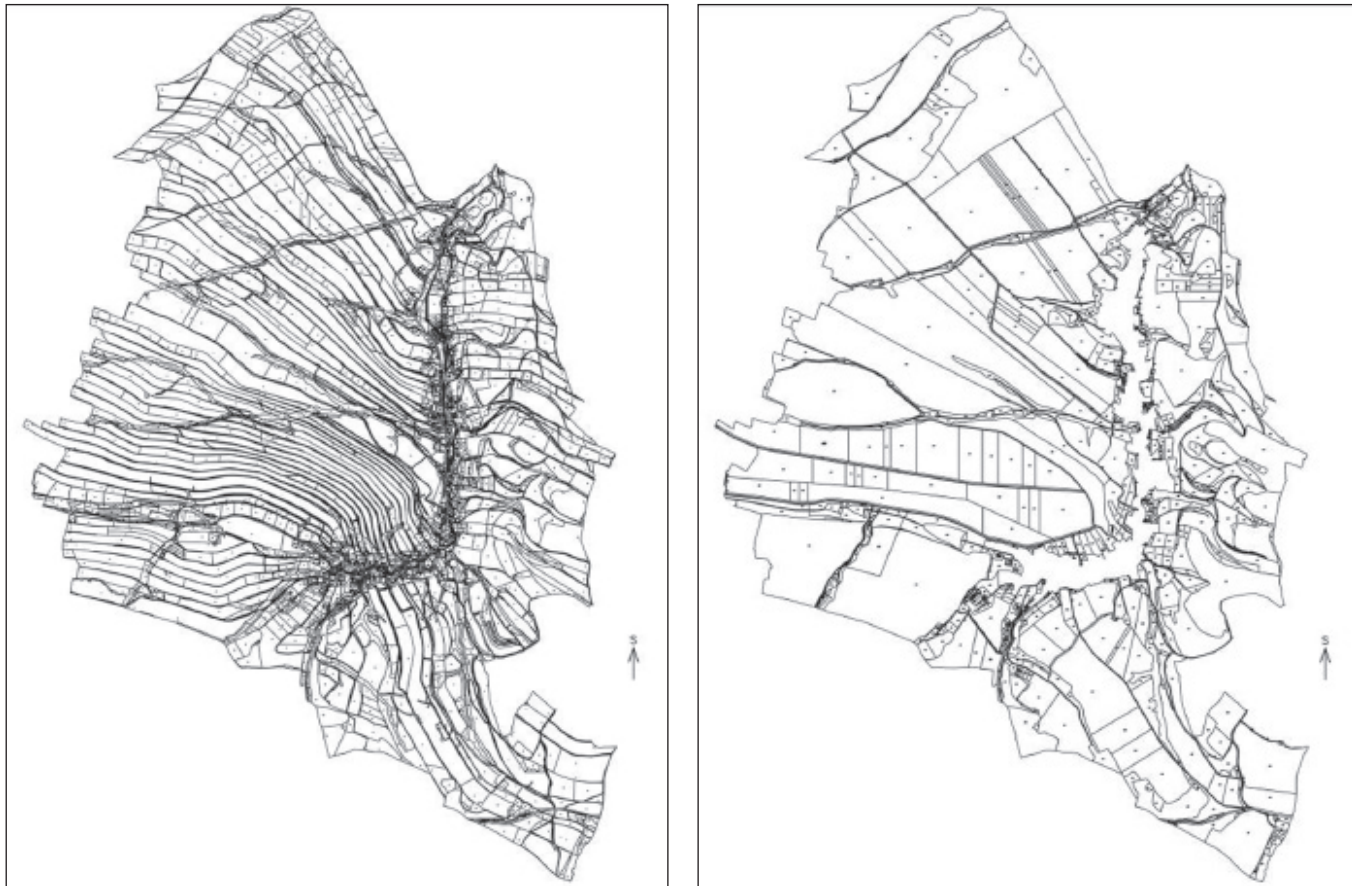
Vypracovanie projektu	Operát obvodu projektu PÚ	Zriadovanie PPBP
		Určenie hranice obvodu projektu
		Účelové mapovanie polohopisu
		Účelové mapovanie výškopisu
	Aktualizácia BPEJ a mapa hodnoty pozemkov	
	Register pôvodného stavu	
	Všeobecné zásady funkčného usporiadania v obvode PÚ	Prieskumy, rozbor a analýza súčasného stavu
		MÚSES na účely projektu pozemkových úprav
		Návrh funkčného usporiadania územia
	Zásady umiestnenia nových pozemkov	
Vykonanie projektu	Postup prechodu na nové usporiadanie	
	Vytyčenie a označenie lomových bodov hraníc nových pozemkov	
	Rozdeľovací plán vo forme geometrického plánu alebo formou obnovy katastrálneho operátu novým mapovaním – zápis do KN	
	Výstavba spoločných zariadení a opatrení v teréne	
Realizácia projektu		

Tab. 2 Průběh projektu PÚ v SR – zjednodušené schéma

PŘÍPADOVÁ STUDIE

Proces pozemkových úprav budeme demonstrovat na základě vstupních a výstupních parametrů dvou projektů v České a Slovenské republice.

Komplexní pozemkové úpravy v k.ú. **Dlouhá Loučka** – kraj Pardubický – stát **Česká republika**, byly ukončené a zapsané do katastru nemovitostí v lednu roku 2014. Celková výměra zájmového území byla 1095 ha. Intenzivní zemědělská produkce je soustředěna převážně v západní části katastrálního území. Některé části území byly vysoce ohrožené vodní erozí a proto byla navržena celá řada opatření. Zemědělská půda tvoří cca 55 % z celkové rozlohy k.ú. [10].

Obr. 2 Vlastnická mapa – k. ú. Dlouhá Loučka, ČR (vlevo na vstupu PÚ, vpravo na výstupu PÚ) [10]

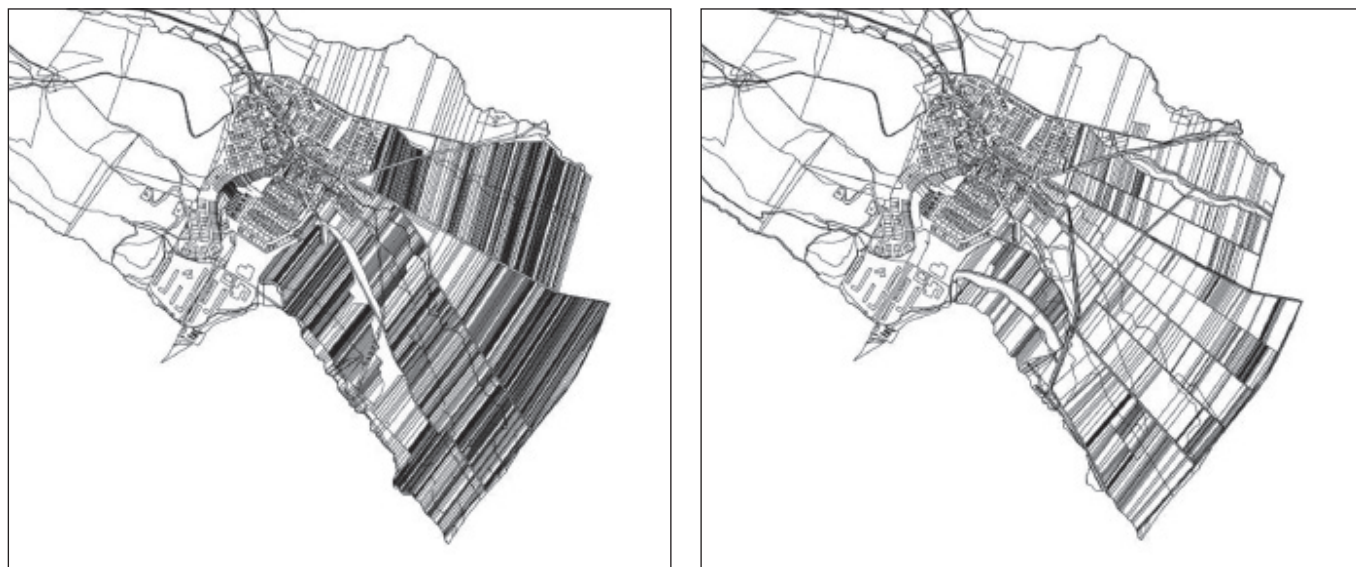
Parametry vstupující do PÚ		Parametry vystupující z PÚ	
Počet řešených vlastníků	184	Počet řešených vlastníků	178
Počet řešených listů vlastnictví	129	Počet řešených listů vlastnictví	132
Počet vstupujících vlastnických parcel	2860	Počet vystupujících vlastnických parcel	860
Průměrná výměra parcely	0,38 ha	Průměrná výměra parcely	1,27 ha

Tab. 3 PÚ v k. ú. Dlouhá Loučka – fragmentace vlastnictví [10]

Parametry vstupující do PÚ		Parametry vystupující z PÚ	
Zemědělská půda	958 ha	Zemědělská půda	919 ha
– z toho orná půda	732 ha	– z toho orná půda	581 ha
Lesní pozemky (z celého k. ú.)	690 ha	Lesní pozemky (z celého k. ú.)	704 ha
Délka polních cest	21,044 km	Délka polních cest (celkem)	50,850 km
Výměra protierozních opatření na ochranu ZPF	0	Výměra protierozních opatření na ochranu ZPF (celkem)	123,67 ha
Výměra vodohospodářských opatření	0	Výměra vodohospodářských opatření (celk.)	8,47 ha
Výměra opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí životního	70,17 ha	Výměra opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí (celkem)	85,19 ha

Tab. 4 PÚ v k. ú. Dlouhá Loučka – venkovská krajina [10]

Pozemkové úpravy v k.ú. Kanianka – kraj Trenčiansky – štát Slovenská republika, byly ukončené a zapsané do katastru nemovitostí v lednu roku 2011. Celková výměra zájmového území byla 713 ha. Intenzivní zemědělská produkce je soustředěna převážně ve východní části katastrálního území. Některé části území byly ohrožené vodní erozí a proto byla navržena opatření na jejich eliminaci. Zemědělská půda tvoří cca 17 % z celkové rozlohy k.ú. [11]

Obr. 3 Vlastnická mapa – k. ú. Kanianka, SR (vlevo na vstupu PÚ, vpravo na výstupu PÚ) [11]

Parametry vstupující do PÚ		Parametry vystupující z PÚ	
Počet řešených vlastníků	565	Počet řešených vlastníků	565
Počet vlastnických vztahů	12 596	Počet vlastnických vztahů	7351
Počet vstupujících vlastnických parcel	1711	Počet vystupujících vlastnických parcel	951
Průměrná výměra parcely	0,40 ha	Průměrná výměra parcely	0,74 ha

Tab. 5 PÚ v k. ú. Kanianka – fragmentace vlastnictví [11]

Parametry vstupující do PÚ		Parametry vystupující z PÚ	
Zemědělská půda	197 ha	Zemědělská půda	161,26 ha
– z toho orná půda	122 ha	– z toho orná půda	118 ha
Lesní pozemky (z celého k. ú.)	505 ha	Lesní pozemky (z celého k. ú.)	499 ha
Délka polních a lesních cest	19,389 km	Délka polních a lesních cest (celkem)	28,602 km
Výměra protierozních opatření na ochranu ZPF	0	Výměra protierozních opatření na ochranu ZPF (celkem)	3,48 ha
Výměra vodohospodářských opatření	11,92 ha	Výměra vodohospodářských opatření (celk.)	11,92 ha
Výměra opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí	13,66 ha	Výměra opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí (celkem)	17,14 ha

Tab. 6 PÚ v k. ú. Kanianka – venkovská krajina [11]

Z tab. 3 a 5 je zřejmé veliké snížení počtu parcel, zvětšení jejich průměrné výměry, z čehož vyplývá snížení počtu parcel na jednoho vlastníka (ve všech případech: ČR více než třikrát a v SR skoro dvakrát). Skoro dvojnásobné zmenšení počtu vlastnických vztahů v k. ú. Kanianka demonstruje tab. 5. Můžeme mluvit o snížení faktoru rozdrobenosti (fragmentace) vlastnictví. *Komasační koeficient pozemků* (t.j. poměr počtu parcel původního a nového stavu), který je v k. ú. Kanianka 1,7992, se dá pro k. ú. Dlouhá Loučka dopočítat na hodnotu 3,3256. *Komasační koeficient vlastnictví* (t.j. poměr počtu vlastnických vztahů původního a nového stavu), který je v k. ú. Kanianka 1,7135, lze velmi těžko vzájemně zhodnotit s k. ú. Dlouhá Loučka, protože principy scelování jsou v obou zemích úplně rozdílné.

Z tab. 4 a 6 je zřejmé, že navrhování nových společných zařízení je soustředěno hlavně na polní cesty, které zpřístupňují krajinu (v ČR skoro 30 km a v SR skoro 10 km). Kdybychom porovnali obě území, vzhledem na výměru zájmového území, můžeme hovořit o 1,6 % nárůstu polních cest v k. ú. Dlouhá Loučka (zábor nových polních cest je 17,46 ha) a o 0,7 % v k. ú. Kanianka (zábor nových polních cest je 5,08 ha). Z důvodu stále častěji se vyskytujících povodní a degradace půdy se postupně začíná trend PÚ v doplňování právě protierozních, vodohospodářských a krajinných prvků měnit v obou zemích. V procentuálním vyjádření v modelových územích je v k. ú. Dlouhá Loučka nárůst v ekologických plochách (opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí) o 1,4 % a v k. ú. Kanianka

o 0,5 %. Výraznější nárůst opatření na zmírnění eroze je v k. ú. Dlouhá Loučka o cca 11,3 % a v k. ú. Kanianka o 0,5 %. Vodohospodářská opatření v k. ú. Dlouhá Loučka jsou prezentované nárůstem o 0,8 % a v k. ú. Kanianka žádná nová navržená nebyla.

Výhody a výstupy PÚ společné za obě země plynoucí z cílů projektů PÚ, potvrzené z případové studie a z tabulek 1 a 2 jsou:

- Optimální prostorové a funkční uspořádání druhů pozemků.
- Navržení vlastnických pozemků nových tvarů a polohy tak, aby je bylo možné samostatně hospodářsky užívat.
- Scelení vlastnických pozemků do větších bloků a jejich zpřístupnění z polních cest.
- Realizace společných zařízení a opatření s komunikačními, protierozními, vodohospodářskými a ekologickými funkcemi, jejichž výměra se pokryje ze státní a obecní půdy.
- Zpřehlednění pozemkového vlastnictví pro prodej, pronájem, výběr daní z nemovitosti a investiční záměry.
- Obnova katastrálního operátu na základě zaměření skutečného stavu.
- Analogové katastrální mapy jsou nahrazené novými digitálními katastrálními mapami.
- Aktualizace a zápis druhů pozemků do KN ve vztahu ke stavu v terénu.
- Zvýšení tržní ceny pozemků, zatraktivnění území pro venkovský turismus.
- Schválení *Všeobecných zásad funkčního uspořádání územia* (SR) a *Plánu společných zařízení* (ČR) nahrazuje rozhodnutí o využití území.

Mezi rozdílné přístupy a výhody patří např. tvorba nároků a návrhu, které se v SR provádí na jednotlivé vlastníky, v ČR na listy vlastnictví. V pozemkových úpravách v ČR se vytváří nové pozemky pro racionální hospodaření vlastníků půdy, jak hovoří § 2 zákona [15]. Proto by bylo vhodné se inspirovat slovenskou myšlenkou a navrhovat pro jednotlivé vlastníky namísto listů vlastnictví. V zákoně [15] se mluví o vlastních pozemcích a ne o listech vlastnictví. Rozdělení spoluvlastnictví a vytvoření nového LV v ČR je možné, ale jeho provedení není jednoduché. Všichni spoluvlastníci na LV musí podepsat dohodu o reálném rozdělení podílového spoluvlastnictví. V SR není ze zákona nutný souhlas spoluvlastníků pro rozdělení spoluvlastnictví, provádí se automaticky. Toto se týká i sourozenců, ale samozřejmě společného jmění manželů se to netýká.

V SR je dále minimální výměra pozemku, která se vylučuje pro nově navrhovaná LV v procesu PÚ, 400 m² na zemědělské půdě nebo 2000 m² na lesní půdě. V ČR žádná taková podmínka pro vznik nového pozemku není. Autoři považují slovenské řešení za přínosné z pohledu snahy snižování rozdrobenosti vlastnictví v procesu PÚ. V legislativě ČR chybí stanovení minimální výměry nově vzniklých parcel. Mohou tedy vznikat i nesmyslně malé parcely, pokud budou splňovat podmínky pro racionální hospodaření, zmíněné v § 2 zákona [15].

Další odlišností je kritérium přiměřenosti kvality/ceny nově navržených pozemků v porovnání s původními, která je v ČR 4 % a v SR 10 %. Vlastníci dbají v ČR, podobně jako v SR, na dodržení výměry (10 % v ČR a 5 % v SR), proto se zdá kritérium 4 % nesmyslně nízké a často pro projektanty těžko splnitelné.

Autorky si jsou vědomé, že hodnotit pozemkové úpravy pouze na podkladě jednoho prezentovaného území není dostačující. V rámci disertační práce Kateřiny Juskové se pokoušíme hodnotit další parametry a více katastrálních území s cílem navzájem porovnat PÚ v ČR a SR nejen na obecní (schématicky), ale i na konkrétní rovině (případové studie).

ZÁVĚR

Z větší části se provádějí pozemkové úpravy v ČR a SR podobně. V menší části se navzájem liší. A právě tyto odhalené části jsou tématem dalšího zkoumání. Jedním z hlavních důvodů rozdílných dílčích cílů je odlišný historický vývoj v 19. století a možná trochu rozdílná zemědělská intenzita v minulém socialistickém režimu. Většinu historického vývoje prošly obě země společně, proto je také jednodušší vzájemné porovnání a nalezení odlišností.

Mezi nejdůležitější výsledky PÚ, na kterých se v ČR i SR shodneme a které vyplývají rovněž z případové studie, jsou zvětšení průměrné výměry pozemků, zmenšení počtu pozemků, snížení počtu vlastnických vztahů, snížení vlastnické fragmentace, zpřístupnění pozemků novými polními cestami, ochrana půdního fondu vybudováním protierozních opatření, ochrana intravilánu a budov před povodněmi realizací vodohospodářská opatření a zvýšení ekologické stability krajiny realizací nových prvků ÚSES. Zásadní rozdílné přístupy k PÚ jsou např. v řešení nároků a návrhu na jednotlivé vlastníky (SR) nebo na listy vlastnictví (ČR), ve stanovení (SR) či nestanovení (ČR) minimální výměry nově navrženého pozemku a v hodnotě kritéria přiměřenosti kvality/ceny nově navržených pozemků v porovnání s původními (v ČR 4 % a v SR 10 %). Vzájemné porovnání bude nadále pokračovat a prohlubovat se.

LITERATURA

1. Van Dijk, T., *Dealing with Central European Land Fragmentation*. Delft: Eburon, 2003.
2. Van Dijk, T., Land Consolidation as Central Europe's Panacea Reassessed. In: *Proceedings of Symposium on Modern Land Consolidation*. September 10–11, Volvic (Clermont-Ferrand), France, 2004. Available from URL: http://www.fig.net/commission7/france_2004/papers_symp/ts_01_vandijk.pdf
3. Karouzis, G., *Land ownership in Cyprus: Past and Present*. Nicosia: Strabo, 1977.
4. Blaikie, P.; Sadeque, A., *Policy in the High Himalayas: Environment and Development in the Himalayan Region*. Kathmandu: ICIMOD, 2000.
5. Urban, J. (ed.), *Pozemkové úpravy: nástroj na riešenie rozdrobenosti pozemkového vlastníctva, revitalizáciu krajiny a rozvoj vidieka*. Bratislava: Komora pozemkových úprav SR, 2013, 43 pp.
6. Český úřad zeměměřický a katastrální, soubor popisných informací katastru nemovitostí v ČR v roce. Praha, 2013.
7. France Gerard et al: Land cover change in Europe between 1950 and 2000 determined employing aerial photography, 2010. In: *Progress in Physical Geography*. – ISSN 0309-1333, Vol. 34, no. 2 (2010), pp. 183-205.
8. VÚMOP: Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy v ČR, Statistická ročenka půdní služby [online], RISWC: © 2013 [citation April 20, 2014] K dispozici z URL: <http://statistiky.vumop.cz/mapserv/statistika/>
9. Ilavská, B. et al., *Identifikácia ohrozenia kvality pôdy vodnou a veternou eróziou a návrhy opatrení*. Bratislava: VÚPOP (Výskumný ústav pôdozvedectva a ochrany pôdy v SR), 2005. 60 s.
10. GB–geodezie, Dokumentace návrhu pozemkových úprav v k. ú. Dlouhá Loučka, Jihlava: KPÚ pro Pardubický kraj, PK Svitavy, 2013
11. Muchová, Z. a kol., *Všeobecné zásady funkčního uspořádání územia – Kanianka*. Prievidza, 2008. 108 s.
12. CENIA: Česká informační agentura životního prostředí, *Eroze zemědělské půdy – vyhodnocení indikátorů* [online], Ministerstvo životního prostředí ČR, CENIA: © 2012, Datum poslední aktualizace: 22. 11. 2013 [citováno 20. 4. 2014], K dispozici z URL: <http://issar.cenia.cz/issar/page.php?id=1887>
13. Janeček, M., *Ochrana zemědělské půdy před erozí: Metodika*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2012.

14. Podhrázká, J. et al., *Optimalizace funkcí větrolamů v zemědělské krajině*. Metodika. Brno: Výzkumný ústav meliorací a ochrany půdy v ČR, 2008, 38 s.
15. Zákon č. 139/2002 Sb., o pozemkových úpravách a pozemkových úřadech a o změně zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku ve znění dalších předpisů.

LAND CONSOLIDATION IN THE CZECH and SLOVAK REPUBLICS, with regard to common historical development

INTRODUCTION

The paper defines problems of rural landscape in the Czech (CR) and Slovak republic (SR). Specifically it compares the values of ownership fragmentation and the current state of soil vulnerability to erosion. The paper introduces the simplified scheme of land consolidation process in CR and SR. In the end it defines the main benefits of land consolidation. Its aim is not only to define land consolidation in both coun-

tries and to introduce the schemes of land consolidation process, but to compare the input and output data from two completed proposals (in two cadastre units) as well. The Czech co-author of this paper is interested in the theme of land consolidation in Czech and Slovak republic during her doctoral study. For the research there were used legislative regulations, methodologies, the statistic values from offices and data from two concrete completed land consolidation proposals.

Keywords:

land consolidation, ownership, fragmentation, condition of rural landscape, common facilities, Czech Republic, Slovak Republic.

Poděkování:

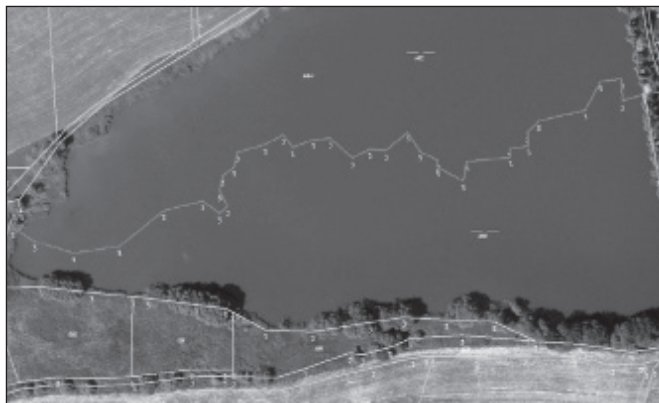
V tomto dokumentu byly použity výsledky získané z výzkumných projektů VEGA č. 1/0656/12 a č. 1/0268/14. Práce byla podpořena grantem Studentské grantové soutěže ČVUT č. SGS14/050/OHK1/1T/11.

NÁZORY / DISKUSE

Výsledek zeměměřických činností v rámci pozemkových úprav

Ing. Kamil Kaulich

Dostal se mi do ruky (resp. na počítač) zajímavý obrázek ukazující mj. průběh katastrální a současně obecní hranice. Nebylo by na tom nic zvláštního, kdyby se nejednalo o průběh hranice uprostřed rybníka. Nepochybně jde o průběh původního klikatého koryta toku, na němž byl kdysi rybník vybudován. V severním katastrálním území již dříve proběhly pozemkové úpravy, v jižním jsou již téměř dokončeny. Obecně by se čekalo, že při obnově katastrálního operátu mapováním (čemuž jsou pozemkové úpravy nejbližší) bude průběh takovéto hranice upraven – bude podstatně jednodušší s minimálním počtem lomových bodů. Prostě bude narovnan tak, aby byly zachovány výměry obou částí rybníka, tj. obou katastrálních území. Na tom by se při takovéto úpravě katastrální (=obecní) hranice jistě dotčené obce shodly. Ovšem k tomu musí dát někdo impuls. Mohl by to mít na paměti pozemkový úřad, ale možná ještě více zpracovatel zeměměřické části pozemkových úprav. Také by snad výsledek takovéto (málo profesionální ?) zeměměřické činnosti nemusel akceptovat příslušný katastrální úřad. Je to škoda, když v obnoveném

katastrálním operátu zůstávají takováto rezidua, jejichž vyřešení se právě cestou pozemkových úprav přímo nabízí. **Poznámka závěrem:** hlavně, že i tyto body jsou s kódem charakteristiky kvality č. 3...

Dotace na provádění pozemkových úprav a na agro-environmentální opatření (období 2014–2020)

Zdroj: MZe ČR

Stejně jako v předchozím programovém období 2007–2013 bude i nadále pokračovat podpora provádění pozemkových úprav.

Dotace bude v novém programovém období 2014–2020 poskytována v rámci dotačního titulu **4.3.1 Pozemkové úpravy**. Příjemcem dotace bude tak jako v předchozím období Státní pozemkový úřad pobočky krajských pozemkových úřadů. Příjemce je takto stanoven s ohledem k Operačnímu programu Životní prostředí (dále jen „OPŽP“), aby nedocházelo k překryvu poskytovaných podpor. OPŽP poskytuje podporu dalším subjektům.

Dotace bude poskytována na geodetické projekty a realizaci plánů společných zařízení. V rámci geodetických projektů bude podporováno: zaměření území a všech polohopisných prvků a další geodetické práce prováděné za účelem

zpracování návrhu pozemkových úprav, vytyčení nově navržených pozemků na základě schváleného návrhu pozemkových úprav a vyměřování pozemků na základě § 21a a zákona č. 229/1991 Sb., o úpravě vlastnických vztahů k půdě a jinému zemědělskému majetku, ve znění pozdějších předpisů. Realizace plánu společných zařízení na základě schváleného návrhu pozemkových úprav bude zahrnovat: opatření ke zpřístupnění pozemků, protierozní opatření pro ochranu půdního fondu, vodohospodářská opatření sloužící k neškodnému odvedení nebo rozlivu povrchových vod, ochraně území před záplavami a k zvýšení retenční schopnosti krajiny a opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí a zvýšení ekologické stability krajiny.

Důraz bude kladen především na realizaci společných zařízení řešící ochranu zemědělské půdy před erozí, sídla či území před povodní nebo retencí vody v krajině.

Účelové komunikace, zejména polní cesty – ideální pro vedení cyklostezek

♦ **MEZIMĚSTÍ** Přeshraniční cyklostezka Vižňov – Nowe Siodło by se letos mohla dočkat „mladšího sourozence“. V plánu je výstavba další části cyklostezky v úseku spojujícím Vižňov se Starostínem. Ještě dříve, než se pustí do výstavby nové etapy by ale bylo vhodné dát do pořádku první úsek, kde se příliš neosvědčil použitý materiál.

Tady končí civilizace? Ba ne – zde začíná úsek cyklostezky Vižňov – Nowe Siodło. Zatímco z polské strany vede na hranice pohodlný asfalt, česká strana spíše než cyklostezku připomíná polní cestu. Kudy vede státní hranice mezi oběma sousedy je zřejmé na první pohled.

(Foto: Jiří Řezník, Splus2.cz)

„Naši část cyklostezky tvořil povrch z minerálního betonu, který se v tamních podmínkách ukázal jako značně nevyhovující. Přesvědčí se o tom i pracovníci Správy CHKO Broumovsko. Proto na nový úsek z Vižňova do Starostína nám povolili živičný povrch, tedy asfalt. Doufáme, že tato cyklostezka bude využívána nejen cyklisty, ale bude vhodná i pro maminky s kočárky i vyznavače in-line bruslení,“ věří starostka Meziměstí Eva Mücková, že druhá část projektu dopadne lépe hned napoprvé.

Použitý povrch se příliš neosvědčil

Minerální beton je v podstatě uhuťný štěrk, jehož vrchní vrstvu tvoří zaválcovaný písek se zvýšeným obsahem jílových částic. Tím by se měla na povrchu vytvořit odolná vrstvička, která by pro potřeby cyklistiky měla vyhovovat.

Na vižňovské straně cyklostezky však vyhovovala jen chvála. „Minerální beton nás zklamal, protože po dvou letech užívání zcela zmizela ta pojivá vrstva. Není to moc příjemné najet z asfaltu, který vede z polské strany až na hranice, na tu naši část. Doufáme ale, že se podmínky vyrovnají,“ věří starostka, že se brzy podaří povrch sladit s polskou stranou. „Máme sice cyklostezku, ale v podstatě to je kvalitnější polní cesta. Jezdit se po ní sice dá, ale může to být o rozbití kola – a možná i úst,“ dodala Eva Mücková.

Správa CHKO nakonec povolila asfalt

K celé situaci se samozřejmě vyjadřovala i Správa CHKO Broumovsko, která nakonec povolila asfaltový povrch. „Proč se minerální beton v tomto úseku neosvědčil, nevíme. Příčiny mohou být dvě – buď špatné provedení nebo nevhodný složení složení materiálu,“ říká David Velehradský ze Správy CHKO Broumovsko. →

→ Správa CHKO se ale automatickému asfaltování cyklostezek v krajině brání. V tomto případě dospěla k názoru, že to je vhodné řešení. Svolení k položení asfaltového povrchu bylo ale podmíněno ozeleněním jak stávající cyklostezky, tak i budoucí trasy z Vižňova do Starostína. ■

Výše uvedenou informaci publikujeme z toho důvodu, že i při návrhu Plánu společných zařízení v rámci Komplexních pozemkových úprav narážíme na zásadní nesouhlas CHKO se zpevňováním účelových komunikací živičným povrchem.

CHKO Broumovsko, které v této věci má rozhodující pravomoc, argumentuje proti budování kvalitních vozovek naprosto neprofesionálními argumenty. Např. zpevněné komunikace způsobují rychlejší odtok vody, vytvářejí možnost pro zloděje dřevin nebo možnost dovozu odpadků do prostoru CHKO.

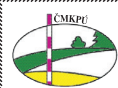
Komplexní pozemkové úpravy mají ze zákona povinnost zpřístupnit pozemky vlastníkům, v členitém terénu to bez kvalitního zpevnění (vozovky) nelze dosáhnout. Je zajímavé, že na např. v CHKO Šumava se řada účelových komunikací, zároveň sloužící jako cyklostezky, vybudovala s živičným povrchem.

V letošním roce jsem byl na návštěvě ve Švýcarsku a měl možnost se seznámit s CHKO Zurrich SEE. Zde se vytváří odpočinková místa po turistech, propojení účelových komunikací převážně z penetračního makadamu (viz foto).

Domníváme se, že použití lehkých živičných úprav (penetrace) není v rozporu s krajinným prostředím (asfalt je přírodní produkt) a takto zpevněné komunikace vytváří možnost kvalitního přístupu k pozemkům, bez následných škod např. při odvozu dřevní hmoty.

Ing. Pavel Gallo

♦ **V souladu s požadavky nového občanského zákoníku (NOZ) je povinností ČMKPÚ (Českomoravské komory pro pozemkové úpravy) podat návrh na zapsání změn a úprav stanov naší organizace do spolkového rejstříku.**

Upravené stanovy ČMKPÚ po projednání, doplnění a schválení na Valné hromadě ČMKPÚ budou podle ust. § 25 a § 29 Zákona č. 304/2013 Sb. předloženy rejstříkovému soudu a zpoplatněny soudním poplatkem ve výši 1000,- Kč.

STALO SE

Odborný seminář „Pozemkové úpravy ve venkovské krajině“

doc. Ing. Jiří Němec, CSc.

**Seminář zahájil a vedl po celou dobu zasedání místo-
předseda Severočeské komory pozemkových úprav
a proděkan FŽP UJEP Ing. Martin Neruda Ph.D.**

● Úvodní slovo přednesl předseda Českomoravské komory pozemkových úprav **Ing. Mojmír Procházka**. V krátkosti zhodnotil činnost ČMKPÚ v roce 2013 a v prvním pololetí 2014 včetně spolupráce s ústředím Státního pozemkového úřadu v Praze. Závěrem konstatoval, že po počátečních organizačních a koncepčních nejasnostech dochází s nástupem nové ústřední ředitelky SPÚ Ing. Svatavy Maradové k uklidnění a konsolidaci poměrů. Vyjádřil přesvědčení, že spolupráce mezi odbornou veřejností reprezentovanou Českomoravskou komorou pozemkových úprav a Asociací poskytovatelů služeb pro pozemkové úpravy bude pokračovat v intencích dobré spolupráce z minulých let ku prospěchu společenského postavení oboru pozemkových úprav.

Foto Ing. Mojmír Procházka

● K nové vyhlášce č. 13/2014 Sb., o postupu při provádění pozemkových úprav a náležitostech návrhu pozemkových úprav hovořila **Ing. Jitka Homoláčová**, vedoucí oddělení správních činností pozemkových úprav a metodik SPÚ. Podstata jejího příspěvku byla publikována na stránkách

časopisu Pozemkové úpravy č. 1/2014 (březen), 2/2014 (červen) a 3/2014 září.

Velmi podrobně rozebrala ustanovení § 6 až § 9, které jsou pro řízení pozemkových úprav z hlediska zpracování návrhu pozemkových úprav stěžejní. Závěrečný a fundovaný příspěvek vyvolal velkou odezvu s celou řadou dotazů.

foto Ing. Jitka Homoláčová

● Zajímavý příspěvek k nové klasifikaci půdy vzniklých v důsledku vodní eroze v systému BPEJ přednesl **Ing. Marek Batysta** z oddělení pedologie a ochrany půdy VÚMOP Praha – Zbraslav. Představil navrhované rozšíření BPEJ o tři nové hlavní půdní jednotky (HPJ) vzniklé v důsledku působení vodní eroze na zemědělskou půdu, které se nazývají koluvizemě. Jedná se o HPJ 79, 80 a 81 – koluvizemě dle různé zrnitosti půdy.

Foto Ing. Marek Batysta

● Velký zájem vyvolal příspěvek **Prof. Ing. Miloslava Janečka, DrSc.**, který hlavní důraz ve svém příspěvku položil na vysvětlení a aplikaci R faktoru 40. R faktor je erozní účinnost srážek definovaný jako součin kinetické energie deště a jeho největší 30ti minutové intenzity. Do roku 2013 se používal dle metodiky z roku 2007 $R = 20$. V současné metodice se doporučuje hodnota $R = 40$ jako celostátní průměr. Ve VÚMOP se připravuje novelizace nové metodiky tak, aby R faktor byl stanoven regionálně. I tento příspěvek vyvolal širokou diskusi.

Prof. Ing. Miloslav Janeček, DrSc.

● **Ing. Martin Mistr** z oddělení půdní služby Výzkumného ústavu meliorací, Praha – Zbraslav v příspěvku „Protierozní kalkulačka – účinný nástroj ochrany půdy před erozí“ informoval o možnostech jejího použití. Protierozní kalkulačka implementovaná na geoportálu SOWAC-GIS je komplexní nástroj pro podporu rozhodování v oblasti protierozní ochrany a návrhu protierozních opatření nejen v rámci plnění podmínek standardu GAEC 2, ale i nad jeho rámec. Protierozní kalkulačka je dostupná v prostředí internetu přes prohlížeč internetových stránek na <http://geoportal.vumop.cz>.

Foto Ing. Martin Mistr

● Příspěvek **Ing. Vladimíra Mackoviče** na téma „Nové nástroje územního plánování ve vztahu k Plánům společných zařízení“ byl věnován novým ustanovením stavebního zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu ve znění z roku 2013 a jeho uplatnění v rámci příslušných ustanovení nového zákona č. 89/2012 Sb., i ustanovení vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního řízení, veřejnoprávní smlouvy a územního opatření.

Ing. Vladimír Mackovič

Seminář ukončil doc. **Ing. Jiří Němec, CSc.**, předseda Severočeské pobočky ČMKPU. Přítomné pozval na podzimní setkání členů ČMKPU s pracovníky poboček PÚ a obcí, které se uskuteční v říjnu 2014 v Litoměřicích. ■

INFORMACE / STATISTIKA

Právě probíhá 8. ročník soutěže Společné zařízení roku

Počátkem srpna 2014 vyhlásil Státní pozemkový úřad ve spolupráci s Českomoravskou komorou pro pozemkové úpravy již 8. ročník soutěže Společné zařízení roku. Přihlašování projektů bylo ukončeno 30. září 2014 a v současnosti jsou projekty hodnoceny odbornou porotou. Přihlášeno bylo v níže uvedených kategoriích téměř 40 projektů:

1. Zpřístupnění pozemků,
2. Protierozní a vodohospodářská opatření,
3. Opatření k ochraně a tvorbě životního prostředí.

Kromě ocenění v podobě čestného diplomu „**Společné zařízení roku**“ a věcného daru pro první tři místa v každé kategorii, získá jeden z takto oceněných projektů „**Cenu Státního pozemkového úřadu**“.

Posledním oceněním, které lze v této soutěži získat je „Cena veřejnosti pro společné zařízení roku“, které získá přihlášený projekt na základě nejvyššího bodového hodnocení z řad veřejnosti.

Hlasování pro veřejnost proběhne v **listopadu 2014** na webových stránkách Státního pozemkového úřadu www.spucr.cz (přímý odkaz na soutěž <http://soutez.spr.spucr.cz>). Vylosovaný výherce se může těšit na věcný dar v podobě odolného mobilního telefonu do přírody.

Program rozvoje venkova Osa I – Osa V	Finanční prostředky vyplac. v r. 2013 (v tis. Kč)		
	ČR	EU	Celkem
Modernizace zemědělských podniků	93 189	279 657	372 756
Investice do lesů	81 504	244 513	326 017
Přidávání hodnoty zemědělským a potravinářským produktům	108 603	325 809	434 412
Pozemkové úpravy	29 518	88 553	118 071
Další odborné vzděl. a informační činnost	10 043	30 128	40 171
Zahájení činnosti mladých zemědělců	13 776	41 326	55 102
Předčasné ukončení zeměděl. činnosti	28 253	84 758	113 011
Využívání poradenských služeb	14 749	44 245	58 994
Osa I / celkem	379 635	1 138 899	1 518 534
Platby za přípr. znevýhod. poskyt. v hor. obl. a platby poskyt. v jiných znevýhod. obl.	399 054	1 596 211	1 995 265
Platby v rámci NATURA 2000 na zem. půdě	2632	10 529	13 161
Agroenvironmentální opatření	875 457	3 501 666	4 377 123
Zalesňování zemědělské půdy	11 558	46 234	57 792
Platby v rámci NATURA 2000 v lesích	53	214	267
Lesnicko-environmentální opatření	305	1219	1524
Obnova les. potenciálu po kalamitách a podpora společenských funkcí lesa	10 564	42 254	52 818
Osa II / Celkem	1 299 623	5 198 327	6 497 950
Diverzifikace činností nezem. povahy	126 128	978 386	504 514
Podpora zakládání podniků a jejich rozvoje	62 259	186 775	249 034
Podpora cestovního ruchu	66 396	199 188	265 584
Obnova a rozvoj vesnic, občanské vybavení a služby	187 243	561 728	748 971
Ochrana a rozvoj kultur. dědictví venkova	89 798	269 395	359 193
Osa III / celkem	531 824	1 595 472	2 127 296
Místní akční skupina	24 713	98 852	123 565
Realizace místní rozvojové strategie	124 821	499 283	624 104
Realizace projektů spolupráce	13 001	52 004	65 005
Osa IV / celkem	162 535	650 139	812 674
Příprava, sledování, hodnocení, informování a kontrola v rámci programu	12 055	36 166	48 221
Struktury potřebné pro provoz sítě	143	427	570
Akční plán	2762	8287	11 049
Osa V / Celkem	14 960	44 880	59 840

Vybrané fotografie k článku „Příklad komplexní pozemkové úpravy obec Předenice“ (str. 7 uvnitř čísla) – Ing. Václav A. Mazín, Ph.D.

■ AKCE V LISTOPADU 2014 ■

Nařízení o dřevě (Hranice)

Pořádá: **Pobočka ČLS při SLŠ Hranice**
Začátek akce: **11. 11. 2014 09:00**
Konec akce: **11. 11. 2014 14:30**
Kontaktní osoba: **Ing. Marek Šuba**
Kontaktní telefon: **737 966 077**
Kontaktní e-mail: **suba@slshranice.cz**
Místo konání: **Hranice**

Charakteristika akce:

Dnem 3. 3. 2013 nabylo účinnosti nařízení Rady EU a Evropského parlamentu č. 995/2010, kterým se stanoví povinnosti hospodářských subjektů uvádějících na trh dřevo a dřevařské výrobky, tzv. EU Timber Regulation (EUTR), dále jen „nařízení o dřevu“. Od tohoto dne mají tzv. hospodářské subjekty povinnost neuvádět na trh nezákonně vytěžené dřevo a vést systém náležité péče. Tuzemská legislativa toto nařízení upravuje zákonem č. 226/2013 Sb., o uvádění dřeva a dřevařských výrobků na trh, a vyhláškou č. 285/2013 Sb., která vstoupila v platnost 1. 9. 2013.

Na tomto školení budou účastníci informováni o všech právních předpisech ve vzájemných souvislostech a jejich dopadech na „povinné subjekty“. Budou též představeny aktuální zkušenosti z již uskutečněných kontrol.

Akce je určena vlastníkům lesů, včetně měst a obcí, dovozcům dřeva ze zemí mimo EU, obchodníkům s dřívím a dřevařskými výrobky, zpracovatelům dřeva (včetně truhlářských provozů), pracovníkům státní správy, odborným lesním hospodářům, představitelům školství, vědy a výzkumu (včetně studentů), poradcům a konzultantům, aktérům rozvoje venkova (MAS, mikroregiony atd.) a dalším, kteří chtějí získat aktuální informace o nových předpisech a povinnostech.

♦ ♦ ♦

Hospodářská úprava lesů a ochrana přírody – trendy, možnosti, dopady

Pořádá: **Česká lesnická společnost**
Začátek akce: **13. 11. 2014 08:30**
Konec akce: **13. 11. 2014 18:00**
Kontaktní osoba: **Ing. Roman Bystrický, Ph.D.**
Kontaktní telefon: **480 032 329**
Kontaktní e-mail: **Bystricky.Roman@uhul.cz**
Místo konání: **Kokořín 13**

Charakteristika akce:

Seminář bude tvořen příspěvky zástupců praxe, ÚHÚL, akademické obce a zahraničních hostů s cílem poskytnout vlastníkům lesů a ostatním zástupcům lesnického sektoru pohled na aktuální stav a vývoj HÚL v ČR a jeho porovnání s některými středoevropskými zeměmi (Německo, Slovensko) a světem. Současně má akce otevřít diskusi o problematice ochrany přírody a režimu bezzásahovosti, mrtvého dřeva a vlivu těchto faktorů na hospodaření vlastníků lesů a na krajinu. Dále budou představeny možnosti, které z toho plynou pro HÚL a využití DPZ, leteckých snímků, informačních technologií a techniky pro potřeby HÚL.

Časopis POZEMKOVÉ ÚPRAVY

POZEMKOVÉ ÚPRAVY

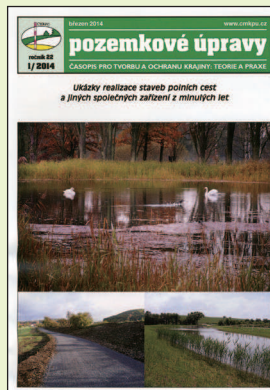
nabízí všem, kteří podnikají v oboru, aby představili svoji nabídku formou inzerátů.

♦ ♦ ♦

Využijte velmi nízké **zaváděcí ceny** za otištění plně **barevných inzerátů**. Za umístění na obálce zatím neúčtujeme příplatek.

Níže jsou uvedeny rozměry inzerátů a částky, které jsou konečné (vydavatel není plátcem DPH). Podklady dodávejte v rozlišení alespoň 350 dpi. Další informace Vám podá Ing. Pavel Gallo (e-mail: pavel.gallo@gallopro.cz, GSM 603 330 657).

Rozměry: šířka x výška (mm)

dan(t)ube Spirátové trouby dan(t)ube®

Ekologické a hospodárné

- ♦ pro stavbu silnic, lesních i hospodářských cest, pro odvod vody a zatrubnění potoků
- ♦ zakládání není nutné, uložení do šterkového lože provedeného dle předpisů
- ♦ možnost spojování trub pro větší délky přímo na staveništi

**1/1 A4 – 215 x 302
nebo s okrají – 265 x 180
5000,- Kč**

**1/2 A4
180x130
nebo
88x265
2800,- Kč**

MM správné lidi na správná místa ve správný čas
personální služby

Vznikl Vám problém se zaměstnanci?

Snažíte se stále vlastními silami najít ty správné?

Ztrácíte tím spoustu času, který můžete využít jinak?

MM personální služby – Milena Malá:
Mobil: +420 777 615 715
Kancelář: U trojice 2, 150 00 Praha 5
E-mail: mm@mmpersonalsluzby.cz
www.mmpersonalsluzby.cz

**1/4 A4
88x130
nebo
180x60
1500,- Kč**

EVROPSKÁ UNIE
Fond soudržnosti
Evropský fond
pro regionální rozvoj

Kontakt:
E-mail: eva.birgusova@ekotova.cz

ekotova **SINDLAR s.r.o.**
Agentura regionálního rozvoje

**1/8 A4
88x60
800,- Kč**

**Inzerční
plocha**

Nefunkční pás obilovin po obvodu půdního bloku, který tvoří erozní celek. Podle GAEC je splněna podmínka pro plošné dotace.

Dráha soustředěného odtoku s aktuální erozí. Neřešitelný problém pro univerzální rovnici, která se zabývá potenciální dlouhodobou ztrátou.